

(1)

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMC101 General Accountancy-1

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1 (અ) મુંબઈના ફિલિપ્સ ઇલેક્ટ્રીકલ્સએ ગોધરાના ગાંધી ઇલેક્ટ્રીકલ્સને 1000 કેલ્ક્યુલેટર દરેક રૂ. 80 7

લેખે મોકલ્યા ફિલિપ્સ ઇલેક્ટ્રીકલ્સે નૂરના રૂ.750 , ગાડીભાડાના રૂ. 45 અને વીમાના રૂ. 250 ચૂકવ્યા. ગાંધી ઇલેક્ટ્રીકલને ફક્ત 900 કેલ્ક્યુલેટર મળ્યા. 100 કેલ્ક્યુલેટર રસ્તામાં પૂરેપૂરા નાશ પામ્યા. ગાંધી ઇલેક્ટ્રીકલ્સએ નીચેના ખર્ચા ચૂકવ્યા :-

કલીયરીંગ ખર્ચા રૂ. 500 (માલ છોડાવવાના ખર્ચા)

ગાડીભાડું રૂ. 100

વીમો રૂ. 1450

વેચાણ ખર્ચા રૂ. 600

તેણે ફક્ત 600 કેલ્ક્યુલેટર વેચ્યા.

તમારે વણવેચાયેલ સ્ટોકની કિંમત અને નુકશાનની રકમ શોધવાની છે.

1 (બ) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 7

(1) કમિશન અને ડેલ કેડર કમિશન (આડત અને આસામી આડત)

(2) કાયું ભરતિયું

(3) આડતમાલમાં સામાન્ય અને અસામાન્ય નુકશાન

અથવા

1 જામનગરની જય ઓઇલ કંપનીએ મહેસાણાની વિજય ઓઇલ કંપનીને 1000 બેરલ ઓઇલ 14

રૂ. 800 ના બેરલદીઠ ભાવથી આડતથી વેચવા તા.1લી જાન્યુઆરી 2015 રોજ મોકલ્યા જય ઓઇલ કંપનીએ રૂ. 50000 નૂરવીમા ના ચૂકવ્યા તા. 7 જાન્યુઆરીએ રસ્તામાં 25 બેરલ નાશ પામ્યા. વીમા કંપનીએ આ અંગે રૂ.15000 નો દાવો સ્વીકાર્યો. અને બારોબાર માલધણીને ચૂકવી આપ્યો. જાન્યુઆરી 19 ના રોજ વિજય ઓઇલ કંપનીએ માલની ડિલીવરી લીધી. અને જય ઓઇલ કંપનીની 3 માસની મુદતની રૂ. 500,000 ની હૂંડી સ્વીકારી.

31 માર્ચના રોજ વિજય ઓઇલ કંપનીએ નીચે મુજબ જણાવ્યું.

(i) 750 બેરલ, બેરલ દીઠ રૂ. 1200 ના ભાવથી વેચ્યા છે.

(ii) અન્ય ખર્ચા નીચે મુજબ ચૂકવ્યા છે.

માલ છોડાવવાના ખર્ચા રૂ. 11,250

ગોડાઉન ભાડું રૂ. 10,000

મજૂરી રૂ. 30,000

પ્રિન્ટીંગ સ્ટેશનરી રૂ. 20,000

(iii) લીકેજને કારણે 25 બેરલનું નુકશાન થયું છે જે સામાન્ય નુકશાન ગણવાનું છે.

વિજય ઓઇલ કંપનીને વેચાણ પર 5% લેખે તેણે કરેલા વેચાણ પર કમિશન આપવાનું છે.

આડતિયા એ બાકીની રકમનો ડ્રાફ્ટ મોકલી ખાતું ચૂકવે કર્યું.

ઉપરની વિગતો પરથી આડતમાલખાતું, વિજય ઓઇલ કંપનીનું ખાતું તૈયાર કરો.

(2)

2

અમદાવાદના રાજા બ્રધર્સને બરોડામાં એક શાખા છે. મુખ્ય ઓફિસ શાખાને મૂળ કિંમત પર

14

33 $\frac{1}{3}$ % લેખે નફો ચઢાવી ભરતિયા કિંમતે માલ મોકલે છે. શાખા રોકડ અને ઉધાર એમ બંને વેચાણ કરે છે. અને બધી જ રોકડ મુખ્ય ઓફિસને બેંકડ્રાફ્ટથી મોકલી આપે છે. પરચુરણ ખર્ચ માટે મુખ્ય ઓફિસ પેટા રોકડ મોકલે છે.

મુખ્ય ઓફિસના ચોપડામાંથી તા.31-03-2016 ના રોજ પુરા થતા વર્ષની નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે.

વિગત	તા. 1-04-2015	તા. 31-03-2016
માલનો સ્ટોક (ભરતિયા કિંમતે)	48,000	1,44,000
દેવાદારો	2,40,000	?
પેટા રોકડ	2,000	?
ફર્નિચર	1,20,000	?
અગાઉથી ચુકવેલ વીમો	1,600	1200
ચુકવવાનો બાકી પગાર	2,400	3,200
વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો :-		રૂ.
શાખાને મોકલેલ માલ (ભરતિયા કિંમતે)		8,00,000
શાખાએ પરત કરેલ માલ (ભરતિયા કિંમતે)		80,000
શાખાને મોકલેલ ફર્નિચર (તા.01-10-2015)		40,000
દેવાદારોએ પરત કરેલ માલ		8,000
દેવાદારો પાસેથી મળેલ રોકડ(ઘાલખાધ પરત રૂ. 4000 સહિત)		4,04,000
આપેલ વટાવ		2,000
ઘાલખાધ		1,200
રોકડ વેચાણ		1,40,000
ઉધાર વેચાણ		4,91,200
મોકલેલ પેટા રોકડ		6,000
પગાર		30,000
વીમા પ્રિમીયમ		36,000
પરચુરણ ખર્ચ		4000

ફર્નિચર પર વાર્ષિક 10% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે તમારે મુખ્ય ઓફિસના ચોપડે શાખાખાતું શાખાનું વેપાર / નફાનુકશાન ખાતું તૈયાર કરવાનું છે.

અથવા

2

અ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે એક)

6

- 1) સ્વતંત્ર શાખા
- 2) માર્ગસ્થ માલ અને માર્ગસ્થ રોકડ
- 3) શાખા હવાલાખાતું

2

બ તા.1 લી એપ્રિલ 2015 ના રોજ રૂપમ સ્ટોર્સએ આણંદમાં એક શાખા ખોલી. શાખાને મૂળ કિંમતે માલ મોકલવામાં આવે છે. શાખા રોકડ તેમજ ઉધાર વેચાણ કરે છે. નીચેની વિગતો પરથી તમારે (i) શાખાના દેવાદારનું ખાતું (ii) શાખાનું સ્ટોક ખાતું (iii) શાખાનું પેટારોકડ ખાતું (iv) શાખાનું ખર્ચ ખાતું (v) શાખાનું નફાનુકશાનખાતું તૈયાર કરવાનું છે.

8

(3)	વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
	પેટા ચેકડ (01-04-2015)	300	ધાલખાધ	1200
	પેટા ચેકડ (31-03-2016)	200	શાખાને મોકલેલ માલ	1,01,600
	દેવાદર (01-04-2015)	52400	મુ.ઓફિસને પરત કરેલ માલ	1400
	દેવાદર (31-03-2016)	66200	રોકડ વેચાણ	67000
	સ્ટોક (01-04-2015)	30000	દેવાદર પેસાથી મળેલ રોકડ	98400
	સ્ટોક (31-03-2016)	27800	મુખ્ય ઓફિસે ચૂકવેલ ખર્ચા	
	મુ.ઓ.પાસેથી મળેલ પેટા ચેકડ	500	પગાર	12000
	આપેલ વટાવ	5440	ભાડુ વેચ	3600
	દેવાદરે પરત કરેલ માલ	1160	પરચુરણ ખર્ચા	2600

3 અ રાજ એન્ડ કંપનીએ તેના વેપારના સ્ટોકની આગના વીમાની રૂ. 80,000 ની પોલિસી લીધી છે. 7
તા. 31 માર્ચ 2015 ના રોજ આગ લાગી અને રૂ. 20680 ના સ્ટોક સિવાયનો તમામ સ્ટોક નાશ પામ્યો. પેટીના ચોપડા પરથી નીચેની વિગતો પ્રાપ્ત થઈ શકી છે.

	રૂપિયા
સ્ટોક તા.01-01-2015 ના રોજ	30,000
આગ લાગ્યા તારીખ સુધીની ખરીદી	1,30,000
આગ લાગ્યા તારીખ સુધીનું વેચાણ	90,000
ખરીદ મેનેજરને ચુકવેલ કમિશનના ખરીદીના	2 %
ખરીદી પર ચુકવેલ ગાડાભાડું	800
પડતર પર સરેરાશ કાચો નફો	50 %

પોલિસી સરેરાશ કલમને આધિન છે. તમારે

(i) ગુમાવેલ સ્ટોકનું નુકશાન (ii) વીમા કંપની સમક્ષ મુકવાના દાવાની રકમ ગણવાની છે.

3 બ ટૂંકનોંધ લખો. 7
પારિણામિક નુકશાનની પોલિસી

અથવા

3 અ નીચેની વિગતો પરથી પારિણામિક નુકશાનની પોલિસી મુજબ નફાના નુકશાનની દાવાની 7
રકમ ગણો.

આગ લાગ્યા તારીખ	30-06-2015
બાંધધરી સમય	6 માસ
વીમા રકમ	રૂ. 40,000
તા.30-06-2015 ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું વેચાણ	રૂ. 2,00,000
તા.31-03-2015 ના રોજ પુરા થતા વર્ષનો ચોખ્ખો નફો	રૂ. 12,500
તા.31-03-2015 ના રોજ પુરા થતા વર્ષના સ્થિર ખર્ચા	રૂ. 28,500
તા.31-03-2015 ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું વેચાણ	રૂ. 1,98,000
બાંધધરી સમય (01-07-2015 થી 31-12-2015)નું વેચાણ	રૂ. 56,000
તા. 01-07-2014 થી 31-12-2014 સુધીનું વેચાણ	રૂ. 1,10,000

પાછલા વર્ષ કરતા 2015-16 માં વેચાણમાં 10 % લેખે વધારાનું વલણ છે.

3 બ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે એક) 04
(i) સરેરાશ કલમ (ii) બાંધધરી સમય

(4)

3 ક એક મશીનરીના ઉત્પાદકે રૂ.1,00,000 ની પડતરની મશીનરીની રૂ. 80,000 ની વીમા 03 પોલિસી લીધી છે. ઘંઘામાં આગ લાગવાથી મશીનરીનો કેટલોક ભાગ નાશ પામ્યો. રૂ.40,000ની મશીનરી બચી ગઈ. વીમા પોલિસીમાં સરેરાશ કલમ લાગુ પડે છે.

વીમા કંપનીએ ઘવાની રકમ ચુકવી દીધી છે તેમ માનીને ઉત્પાદકના ચોપડામાં ઉપરના વ્યવહારની આમનોંધ લખો.

4 અમન તમને નીચેની માહિતી આપે છે. જેના પરથી તમારે 31 ડિસેમ્બર 2015 ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું વેપાર / નફાનુકશાનખાતું અને તેજ તારીખના રોજનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરવાનું છે. 14

	તા. 01-01-2015	તા. 31-12-2015
મિલકતો અને જવાબદારીઓ	રૂ.	રૂ.
પરચુરણ મિલકતો	18,000	20,000
સ્ટોક	14,000	19,000
હાથ પર ચેકડ	8,200	4,800
બેંકમાં ચેકડ	2,200	8,000
દેવાદારો	?	26,000
લેણદારો	12,000	9,800
ચુકવવાના બાકીપરચુરણ ખર્ચા	1,000	600
વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ છે.		રૂ.
દેવાદારો ખાતે જમા કરેલ વર્ષ દરમિયાન મળેલ રકમ અને વટાવ		2,45,000
દેવાદાર પાસેથી પરત માલ		6,000
ઘાલખાધ		1,000
વેચાણ ચેકડ અને ઉધાર		3,00,000
લેણદારને પરત કરેલ માલ		3,000
લેણદારોને ચેકથી ચુકવેલ		2,36,200
દેવાદારો પાસેથી મળેલ, જે બેંકમાં જમા કર્યા		2,43,000
ચેકડ ખરીદી		10,000
પગાર મજૂરી બેંકમાંથી ચુકવી		18,000
પરચુરણ ખર્ચા ચેકડેથી ચુકવ્યા		5,000
ચેકડેથી ઉપાડ		9,400
પરચુરણ મિલકતની ખરીદી ચેકથી		2,000
બેંકમાંથી ચેકડા ઉપાડયા		21,000
ચેકડ વેચાણ બેંકમાં જમા કરાવ્યું.		?
મળેલ વટાવ		4,000

અથવા

4 અ નીચેની વિગતો પરથી 31-12-2015 ના રોજ લેણીહૂંડી શોધો :-	રૂ.	4
લેણી હૂંડી તા.01-01-2015 ના રોજ	10,000	
લેણી હૂંડી વર્ષ દરમિયાન મળેલ	30,000	
બેંકમાં વટાવેલ લેણી હૂંડી	10,000	
લેણીહૂંડીના ખાતાના ચેકડા મળ્યા	5,000	
નકરાયેલ લેણી હૂંડી	5,000	
લેણદારને વેચાણ શેરો કરી આપેલ લેણી હૂંડી	5000	

- (5)
- 4 બ નીચેની વિગતો પરથી તા.31-12-2015 ના રોજ લેણદાર શોધો. 5
લેણદારો તા. 01-01-2015 ના રોજ.	10,000
લેણદારને ચુકવ્યા	20,000
ખરીદી (ઉધાર ખરીદી રૂ. 25000 સહિત)	35000
લેણદારોની હૂંડી સ્વીકારી	5000
ખરીદી પરત	5000
મળેલ વટાવ	1000
- 4 ક એકનોંધ પદ્ધતિ અને દ્વિનોંધી પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 5
- 5 નીચેના પ્રશ્નોના એક થી વધારે જવાબો આપેલ છે તમારે તેમાંથી સાચો એક જવાબ જરૂરી ગણતરી સાથે શોધવાનો છે. (ગમે તે સાત) 14
- (1) બરોડાના અરૂણએ સુસ્તના વરૂણને રૂ. 20000 નો માલ આડતથી વેચવા મોકલ્યો. અને રૂ. 2000 ખર્ચ ચૂકવ્યા. રસ્તામાં 4000 રૂ.નો માલ બળી ગયો. વીમા કંપનીએ રૂ. 3000 નો દાવો સ્વીકાર્યો. અસામાન્ય નુકશાન શોધો.
- (i) રૂ. 1400 (ii) રૂ. 4,000 (iii) રૂ. 1,000 (iv) કંઈ નહિ
- (2) માલધણીએ રૂ. 25000 નો માલ અડતિયાને વેચવા મોકલ્યો અને માલધણીએ રૂ.1250 ખર્ચ ચુકવ્યા. આડતિયાએ રૂ. 250 નૂરના, રૂ. 125 ઓકટ્રોઈના ચુકવ્યા. 80% વેચાણ પર રૂ. 1250 કમિશનના ચૂકવ્યા. આખર સ્ટોકની કિંમત કેટલી હશે ?
- (i) રૂ. 5000 (ii) રૂ. 5250 (iii) રૂ. 5325 (iv) રૂ. 5075
- (3) ગોધરા શાખાએ તેની અમદાવાદની મુખ્ય ઓફિસને તા.29-03-2016 ના રોજ રૂ.40,000 મોકલ્યા. જે મુખ્ય ઓફિસને તા.04-04-2016 ના રોજ મળ્યા. હિસાબી વર્ષ તા.31 માર્ચ ના રોજ પુરુ થાય છે. આ વિગત મુખ્ય ઓફિસના ચોપડે તરીકે દર્શાવાશે.
- (i) માર્ગસ્થ માલ (ii) માર્ગસ્થ રોકડ (iii) સંશયિત મિલકત (iv) ઉપરનામાંથી એકેય નહી.
- (4) સ્ટોક અને દેવાદારની પદ્ધતિ મુજબ શાખાખાતું તરીકે ગણાય છે.
- (i) વ્યક્તિગત ખાતું (ii) ઉપજખર્ચ ખાતું (iii) માલમિલકત ખાતું (iv) સંયુક્તખાતું
- (5) એક પેટીના ચોપડેથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે. શરૂનો સ્ટોક રૂ. 10,000 ખરીદી રૂ. 80,000 આખર સ્ટોક રૂ.30,000 કાચો નફો વેચાણના 25 % છે. કુલ વેચાણ શોધો.
- (i) રૂ.75000 (ii) રૂ.80,000 (iii) રૂ.60,000 (iv) રૂ.1,00,000
- (6) જ્યારે મળેલી હૂંડી વેચાણ શેરો કરીને લેણદારને આપેલ હોય અને આ હૂંડી નકરાય ત્યારે તેની નોંધ નીચે મુજબ થશે.
- (i) દેવાદાર ખાતે ઉધાર અને લેણદાર ખાતે જમા
- (ii) લેણદાર ખાતે ઉધાર અને દેવાદાર ખાતે જમા
- (iii) લેણીહૂંડી ખાતે ઉધાર અને લેણદાર ખાતે જમા
- (iv) લેણદાર ખાતે ઉધાર અને લેણીહૂંડી ખાતે જમા
- (7) જો બાંધધરી સમય 6 માસનો હોય પ્રમાણિત વેચાણ રૂ. 40,000 હોય. વાર્ષિક વેચાણ રૂ. 1,00,000 હોય અને બાંધધરી સમયનું વેચાણ રૂ. 16000 હોય તો ગુમાવેલ વેચાણ કેટલું હશે ?
- (i) રૂ. 60,000 (ii) રૂ. 84,000 (iii) રૂ. 24,000 (iv) રૂ. 16,000
- (8) આગનો વીમો નીચેનાને સાંકળે (Cover) છે ?
- (i) અવાસ્તવિક મિલકતો (ii) ધંધાના કર્મચારીઓ (iii) અદૃશ્ય મિલકતો (iv) વાસ્તવિક મિલકતો

(1)

Seat No. : _____

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMC101 General Accountancy-1

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 A Philips Electricals of Mumbai dispatched 1000 calculators at Rs. 80 each to Gandhi Electricals Godhra Philips Electricals paid freight Rs. 750, Cartage Rs. 45 and Insurance Rs. 250 Gandhi Electricals received only 900 Calculators 100 Calculators were totally destroyed during transit. Gandhi Electricals incurred the Following Expenses :

	Rs.
Clearing Charges	500
Cartage	100
Insurance	1450
Sales Expenses	600

He sold only 600 Calculators. You are calculate the value of Stock left unsold and the amount of loss suffered.

- 1 B Write short notes on (Any Two) 07
- 1) Commission and Del Credere commission.
 - 2) Pro Forma Invoice
 - 3) Normal and abnormal loss of Consignment account.

OR

- 1 Jay oil company of Jamnagar consigned 1000 barrels of oil costing Rs. 800 per barrel to Vijay oil Company of Mehsana on January 1, 2015. Jay oil company paid Rs. 50,000 as freight and insurance 25 barrels were destroyed on January 7th, in transit. The insurance claims was settled at Rs. 15000 and was paid directly to consignor. 14

Vijay oil company took delivery of the consignment on January 19, and accepted a bill drawn upon them by Jay oil co. for Rs. 5,00,000 for 3 months. On March 31, Vijay oil company reported as follows:

- 750 barrels were sold at Rs. 1200 per barrel
- The other expenses were:

	Rs.
Clearing Charges	11,250
Godown Rent	10,000
Wages	30,000
Printing and Stationery	20,000

- 25 barrels of oil were lost due to leakage which is considered to be normal loss.

- (2) Vijay Oil Co. is entitled to a commission of 5 % on all the sales effected by them. Vijay oil company paid the amount due in respect of the consignment on 31st March itself.

Show the consignment Account, The account of Vijay oil Company.

- 2 Raja Brothers of Ahmedabad has a branch at Baroda. Head office 14

supplies goods to branch at invoice price by adding $33\frac{1}{3}$ % profit on cost. The branch makes both cash and credit sales and remits all cash received to Head office through bank draft. For petty expenses head office send petty cash to branch. From the books of head office following details are available in respect of the branch for the year ended 31st March 2016.

Particulars	Dt. 1/4/2015	Dt. 31/3/2016
Stock of goods (Invoice Price)	48,000	1,44,000
Debtors	2,40,000	?
Petty Cash	2,000	?
Furniture	1,20,000	?
Pre paid Insurance	1,600	1,200
Un paid salaries	2,400	3,200

Transactions during the year :-	Rs.
Goods sent to branch (Invoice Price)	8,00,000
Goods returned by branch (Invoice Price)	80,000
Furniture sent to branch (Dt. 01/10/2015)	40,000
Goods returned by Debtors	8,000
Cash received from Debtors (including bad debt return Rs. 4000)	4,04,000
Discount allowed to debtor	2,000
Bad debt	1,200
Cash Sales	1,40,000
Credit Sales	4,91,200
Petty Cash Sent	6,000
Salaries	30,000
Insurance Premium	36,000
Petty Expenses	4,000

Depreciation on furniture to be provided at 10 % annum.

You are required to prepare : Branch Account, Branch Trading and Profit and loss Account in the books of Head office.

OR

- 2 (A) Write short Notes on : (Any One) 6
- 1) Independent Branch.
 - 2) Goods in transit and Remittance in transit
 - 3) Branch Adjustment Account.

- (3) (B) The rupam stores opened a branch in Anand on 1st April 2015. The goods are supplied to branch at cost. Branch sells goods for cash as well as on Credit. From the following particular you are required to prepare (1) Branch Debtors A/c (2) Branch Stock A/c. (3) Branch Petty Cash A/c (4) Branch expenses A/c. (5) Branch profit and Loss A/c. 8

	Rs.		Rs.
Petty Cash (01-04-2015)	300	Bad debts	1,200
Petty Cash (31-03-2016)	200	Stock (01-04-2015)	30,000
Debtors (01-04-2015)	52,400	Stock (31-03-2016)	27,800
Debtors (31-03-2016)	66,200	Good Sent to Brach	1,01,600
Petty Cash received from H.O.	500	Goods returned to H.O.	1400
Discount allowed to debtors	5,440	Cash Sales	67000
Goods return by debtors	1,160	Cash received from dedfors	98400
Expenses paid by Head office.			
Salary	Rs. 12000		
Rent and Tax	Rs. 3600		
Miscellaneous expenses	Rs. 2600		

- 3 (A) Ray & Co. have taken out a fire policy of Rs. 80,000 covering its stock in trade. A fire occurs on 31st March 2015 and stock was destroyed with the exceptions of Rs. 20680 worth following particulars are available from the books of account of the firm. 7

	Rs..		Rs.
Stock as on Dt. 01/01/2015.			30,000
Purchases to the date of fire.			1,30,000
Sales to the date of fire			90,000
Commission paid to the purchase manager on purchase			2 %
Carriage paid on purchase			800
Average gross profit on cost.			50 %

The policy was subject to average clause. You are required to arrive at the

- (i) total loss of stock
 (ii) Amount of claim to be made against the insurance company.

- (B) Write short note on : Consequential loss policy. 7

OR

- 3 (A) From the following particulars prepare a claim for loss of profit under the consequential loss policy :- 7

Date of Fire	30-06-2016
Period of indemnity	6 Month
Sum Insured	Rs. 40,000
Turnover for the year ended 30/6/2015	Rs. 2,00,000
Net Profit for the accounting year ending 31/3/2015.	Rs. 12,500
Standing charges for the year ended 31-03-2015	Rs. 28,500
Turnover for the year ending (31-03-2015)	Rs. 1,98,000
Turnover for the indemnity period From 1/7/2015 to 31/12/2015.	Rs. 56,000
Turnover for the period from 1/7/2014 to 31/12/2014.	Rs. 1,10,000

The turnover of the year 2015-2016 had shown a tendency of increase of 10 % over the turnover of the preceding year.

- (4) (B) Write Short notes on : (Any One) 4
 (1) Average Clause.
 (2) Period of Indemnity.
- (C) A Manufacturer of Machinery insured its machinery costing Rs. 1,00,000 for Rs. 80,000. A part of said machinery was destroyed by fire and value of machinery saved was Rs. 40,000. The policy included an average clause. Give the journal entries assuming that the insurance company settled the claim. 3
- 4 The following information is supplied from Aman. Which you are required to prepare the profit and Loss A/c for the year ended 31st December 2015 and Balance Sheet as that date: 14

Assets and Liabilities	01-01-2015 Rs.	31-12-2015 Rs.
Sundry Assets	18,000	20,000
Stock	14,000	19,000
Cash in hand	8200	4800
Cash in Bank	2200	8000
Debtor	?	26000
Creditors.	12000	9800
Miscellaneous expenses outstanding	1,000	600

details relating to the years translations are :-

Receipt in the year and discount Credited to Debtors accounts	2,45,000
Goods Returns from debtors	6000
Bad debts	1,000
Sales cash and Credit	3,00,000
Goods Returns to Creditors	3,000
Payment to creditors, by cheque	2,36,200
Receipts from debtors, deposited to bank	2,43,000
Cash purchases	10,000
Salary and wages paid from bank	18,000
Miscellaneous expenses paid by cash	5,000
Drawing by cash	9,400
Purchase of sundry assets by cheque	2,000
Cash withdrawn from bank.	21,000
Cash sales deposited in bank	?
Discount allowed by creditors.	4,000

OR

- 4 (A) From following data calculate the bills receivable as on 31/12/2015. 4
	Rs.
B/R as on 1/1/2015	10,000
B/R received during the year	30,000
B/R discounted from the bankers	10,000
Cash received on account of B/R	5,000
B/R dishonored	5,000
B/R endorsed in favour of creditors	5,000

- (5) (B) From the following data calculate the amount of creditors as on 31/12/2015 5
	Rs.
Creditors as on 1/1/2015	10,000
Cash paid to creditors	20,000
Purchases (including credit purchase of Rs. 25000)	35,000
Bills payable issued to creditors	5,000
Returns outward	5,000
Discount allowed by creditors	1000
- (C) Distinguish between single entry and Double entry system. 5
- Q.5 In the following sub questions more than one answer are given. You have to select correct one with necessary calculations. (Any Seven) 14
- (1) Arun of Baroda consigned goods of Rs. 20,000 to Varun of Surat and pays Rs. 2000 for expenses. Goods worth Rs. 4000 was burnt in transit and insurance company accepted a claim of Rs. 3000. The abnormal loss is..
- (i) Rs. 1400 (ii) Rs. 4000 (iii) Rs. 1000 (iv) Nothing
- (2) The consignor consined goods worth Rs. 25,000 to the consignee and paid expenses Rs. 1250. Consignee paid Rs. 250 for freight and Rs. 125 for octroi. Commission of Rs. 1250 paid on sale of 80 %. What will be the value of Closing Stock ?
- (i) Rs. 5000 (ii) Rs. 5250 (iii) Rs. 5325 (iv) Rs. 5075
- (3) Godhra branch has sent Rs. 40,000 to its head office in Ahmedabad on 29/3/2016. Which was received by the H.O. on 4/4/2016. The accounting year ends on 31st March. This itme will be recorded in the H.O. books as..
- (i) Goods in Transit (ii) Cash in Transit
(iii) Contingent Asset (iv) None of them.
- (4) Under the stock and Debtors system Branch A/C is treated as..
- (i) Personal A/C. (ii) Nominal A/C. (iii) Real A/C. (iv) Joint A/C.
- (5) Following particulars obtained from the books of a firm opening stock Rs. 10,000, purchases Rs. 80,000, Closing Stock Rs. 30,000, Gross profit on sales is 25 %. Then the amount of sales is..
- (i) Rs. 75000 (ii) Rs. 80000 (iii) Rs. 60000 (iv) Rs.100000
- (6) When Bills receivable endorsed to creditors is dishonored, the entry is..
- (i) Debtor A/C debited and Creditors A/C credited.
(ii) Creditors A/C debited and Debtor A/C is credited.
(iii) B/R A/C debited and Creditor A/C is credited.
(iv) Creditors A/c is debited and B/R A/C is credited.
- (7) If the indemnity period is 6 months, standards turnover is Rs. 40,000, Annual turnover Rs. 100000. Turn over during indemnity period is Rs. 16000 than short sales is Rs...
- (i) Rs. 60000 (ii) Rs. 84000 (iii) Rs. 24000 (iv) Rs. 16000
- (8) Fire insurance provides cover of..
- (i) Intangible Assets (ii) Business Employees
(iii) Fictions Assets (iv) Tangible Assets.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMC102 Economics.

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 પ્રો.રોબિન્સે આપેલી અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યાની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. 14
- 1 એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર અને સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર વિશે સવિસ્તાર સમજૂતી આપો. 14
- 2 માંગનો અર્થ સમજાવો, માંગના નિયમની સમજૂતી આકૃતિની મદદથી આપો. 14
- 2 (અ) માંગની મુલ્યસાપેક્ષતાના પ્રકારો સમજાવો.
(બ) વ્યક્તિગત માંગનો ખ્યાલ સમજાવો.
- 3 સમ ઉત્પાદન રેખાનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો. 14
- 3 સરેરાશખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચના ખ્યાલો સમજાવી તેમની વચ્ચેના આંતર સંબંધો સ્પષ્ટ કરો.
- 4 વહેંચણીનો સિમાંત ઉત્પાદકતાનો સિધ્ધાંત સમજાવો. 14
- (અ) પૂર્ણ હરિકાઇના લક્ષણો જણાવો.
(બ) ઇજારાના લક્ષણો જણાવો.
- 5 બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો 14
- (1) માનવ જરૂરિયાત છે.
(a) અમર્યાદિત (b) મર્યાદિત (c) સ્થિર
- (2) તૃષ્ટિગુણ એટલે
(a) વસ્તુમાં રહેલ જરૂરિયાત સંતોષવાનો ગુણ
(b) ઉપયોગિતા
(c) આનંદ
- (3) વપરાશી વસ્તુઓ ગ્રાહકોની જરૂરિયાતને રીતે સંતોષે છે.
(a) પ્રત્યક્ષ (b) પરોક્ષ (c) સ્થિર
- (4) અન્ય પરિબળોમાં થતા ફેરફારને કારણે માંગમાં થતાં ફેરફારને કહે છે.
(a) માંગમાં વિસ્તરણ-સંકોચન (b) માંગની મુલ્યસાપેક્ષતા (c) માંગમાં વધરો - ઘટાડો

- (5) આવક સાપેક્ષતાનું સુત્ર છે.....
- (a) આવકમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર
(b) માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર આવકમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર
- (c) માંગમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર કિંમતમાં થતો ટકાવારી ફેરફાર
- (6) ઉત્પાદન વિધેય એટલે
- (a) સાધનો અને ઉત્પાદન વચ્ચેનો સંબંધ
(b) ઉત્પાદન અને ખર્ચ વચ્ચેનો સંબંધ
(c) ઉત્પાદન અને આવક વચ્ચેનો સંબંધ
- (7) નીચેના પૈકી કયું લક્ષણ સમઉત્પાદન રેખાને લાગુ પડે છે ?
- (a) ઋણ ઢાળ (b) X અક્ષને સમાંતર (c) ધનઢાળ
- (8) કોઈ વેચાણકર્તા X વસ્તુના 500 એકમોનું વેચાણ કરીને રૂ. 5,000 ની કુલ આવક મેળવે તો સરેરાશ આવક થશે.
- (a) 100 (b) 110 (c) 10
- (9) સરેરાશ આવક અને કુલ આવક વચ્ચે સંબંધ છે.
- (a) સીધો (b) વ્યસ્ત (c) પ્રમાણસર
- (10) વધારાનાં સાધન પાછળનાં ખર્ચને ખર્ચ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- (a) કુલ (b) સરેરાશ (c) સીમાન્ત
- (11) વર્હેચણીનો સીમાન્ત ઉત્પાદકાનો સિધ્ધાંત સૌ પ્રથમ એ રજૂ કર્યો.
- (a) માર્શલ (b) જે.બી.કલૉક (c) જે.બી.ફીટર
- (12) ઇજાયુક્ત હરિકાઈનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?
- (a) જહોન ચેમ્બર્સન (b) સ્ટીગલર (c) ચેમ્બરલીન
- (13) વેચાણ ખર્ચ એ
- (a) વસ્તુને માંગ સાથે બંધ બેસતી કરે છે.
(b) માંગને વસ્તુ સાથે બંધ બેસતી કરે છે.
(c) માંગ અનુસાર વસ્તુનો પુરવઠો ઉભો કરે છે.
- (14) કિંમત ભેદભાવ તો જ શક્ય બને છે જો બજારમાં
- (a) પૂર્ણ હરિકાઈનો અભાવ હોય
(b) ઇજાયનો અભાવ હોય
(c) અલ્પહસ્તક ઇજાયનો અભાવ હોય

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMC102 Economics.

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 Discuss critically Prof. Robin's definition of Economics. 14
OR
Explain in detail, Micro Economics and Macro Economics.
- 2 Explain the meaning of demand, Explain the law of demand with the help of diagram. 14
OR
(A) Explain the types of Elasticity of Demand.
(B) Explain the concept of individual demand.
- 3 Write the meaning of ISO- quant and explain its characteristics. 14
OR
Explain the concept of Average cost and Marginal cost and clarify the interrelationship between them.
- 4 Explain the Marginal Productivity theory of distribution. 14
OR
(A) Describe the characteristics of perfect competition.
(B) Describe the characteristic of Monopoly.
- 5 Multiple choice question. 14
(1) Human wants are _____
(a) Un limited (b) Limited (c) Constant
(2) Utility means _____
(a) Wants satisfying quality in a good. (b) Usefulness (c) Pleasure
(3) Consumers goods satisfy human wants
(a) Directly (b) Indirectly (c) Constant
(4) A Change in the quantity of a commodity demanded, as a result of a change in other factors is known as _____
(a) Extention and contraction in demand
(b) Price elasticity of demand.
(c) Increase and decrease in demand.

- (5) The formula of income elasticity is
- (a) Percentage change in income
Percentage change in demand.
 - (b) Percentage change in demand.
Percentage change in income.
 - (c) Percentage change in demand.
Percentage change in Price.
- (6) Production function means
- (a) Relation between factors and production.
 - (b) Relation between production and cost.
 - (c) Relation between production and income.
- (7) Which of the following is the feature of ISO-quant curve ?
- (a) Negative slope
 - (b) Parallel to X-axis
 - (c) Positive slope
- (8) If a seller earns total revenue of Rs. 5,000 by selling 500 units of good X, _____ would be the average revenue.
- (a) Rs.100
 - (b) Rs.110
 - (c) Rs.10
- (9) Average revenue and Total revenue are _____ related
- (a) Directly
 - (b) Inversely
 - (c) In average
- (10) _____ factor cost is the cost of using an additional unit of a factor
- (a) Total
 - (b) Average
 - (c) Marginal
- (11) The marginal productivity theory of distribution was first developed by..
- (a) Marshall
 - (b) J.B.Clark
 - (c) J.B.Fitter
- (12) Who developed the concept of 'Monopolistic' competition ?
- (a) Mrs. John Robinson
 - (b) Stigler
 - (c) Chamberlain.
- (13) Selling cost _____
- (a) Adjust the product with demand
 - (b) Adjust the demand with product
 - (c) Creates supply of goods.
- (14) Price discrimination becomes possible only if there is lack of _____ in the market.
- (a) Perfect competition.
 - (b) Monopoly
 - (c) Oligopoly.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMC103 Human Resource Management.

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- સુચના : ૧) સ્પષ્ટ મુદ્દાસર જવાબ આપો.
૨) પ્રશ્નપત્રમાં જે નંબર હોય, તે જવાબ લખતી વખતે લખો.
૩) દરેક પ્રશ્નની સામે તેના ગુણ દર્શાવેલા છે.
- 1 (અ) માનવ સંસાધન સંચાલનનો અર્થ જણાવી તેના ઉદ્દેશોની ચર્ચા કરો. 7
(બ) માનવ સંસાધન આયોજન એટલે શું ? તેને અસર કરતાં આંતરિક પરિબલોની ચર્ચા કરો. 7
અથવા
(અ) માનવ સંસાધન સંચાલનના મહત્વની ચર્ચા કરો.
(બ) ઔદ્યોગિક એકમોમાં માનવ સંસાધન આયોજનની જરૂરીયાતના કારણો જણાવો.
- 2 વૈજ્ઞાનિક ભરતી એટલે શું ? પસંદગીની પ્રક્રિયાની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો. 14
અથવા
(અ) તાલીમ એટલે શું ? તાલીમની જરૂરિયાતના કારણોની ચર્ચા કરો. 7
(બ) કામદારોને તાલીમ આપવાની પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. 7
- 3 (અ) કામગીરી મુલ્યાંકન એટલે શું ? તેના મહત્વની ચર્ચા કરો. 7
(બ) બઢતી એટલે શું ? બઢતીની સિનિયોરીટી પ્રથાની સમીક્ષા કરો. 7
અથવા
(અ) બદલી એટલે શું ? બદલીના કારણોની ચર્ચા કરો.
(બ) અપકર્ષનો અર્થ જણાવી અપકર્ષના કારણોની ચર્ચા કરો.
- 4 (અ) જુસ્સો એટલે શું ? જુસ્સાને અસર કરતા પરીબલોની ચર્ચા કરો. 7
(બ) ઔદ્યોગિક સંબંધો એટલે શું ? તેના સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. 7
અથવા
(અ) મજુરસંઘ એટલે શું ? તેના કાર્યક્ષેત્રની ચર્ચા કરો.
(બ) ઔદ્યોગિક ઝગડાનો અર્થ જણાવી તેના સ્વરૂપોની ચર્ચા કરો.
- 5 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 14
(1) 'તમે તમારા માણસો સંભાળો માણસો તમારું બધું સંભાળી લેશે' કેવી રીતે ?
(2) કાર્યભાર વિશ્લેષણ એટલે શું ?
(3) કર્મચારી સ્થિરતા દર એટલે શું ?
(4) પ્રતિક્ષા યાદીનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(5) અસરકારક તાલીમ માટે ગમે પાંચ સુચનો જણાવો.
(6) અધિકારી વિકાસનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(7) તાલીમી પાછળ કરેલ ખર્ચ કેમ નફાકારક ચોકાણ છે ?
(8) માનવસંસાધન વિકાસના લક્ષણો ટૂંકમાં જણાવો.
(9) માનવસંસાધન વિકાસ માટે બીનનાણાકીય બદલો એટલે શું ?
(10) 360° મુલ્યાંકન એટલે શું ?
(11) સૂકી બઢતી એટલે શું ?
(12) બદલી એ શિક્ષાત્મક પગલું નથી. કેમ ?
(13) સામુહિક સોદાગીરી એટલે શું ?
(14) તાળાબંધીનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMC103 Human Resource Management.

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Instructions : 1) Write answer to the point.

2) Write in your answer book the exact question No. mentioned in the question paper.

3) Figures to the right hand side of the questions indicate marks.

- 1 (A) Define the Human resource management and clarify its objectives. 7
(B) What is Human Resource planning ? Discuss internal factors affecting Human Resource Planning. 7
OR
(A) Explain the importance of Human Resource management.
(B) Clarify the need for human resource planning in industrial organization.
- 2 What is Scientific recruitment ? Discuss the stages of employee selection procedure. 14
OR
(A) What is training ? Clarify the need for training.
(B) Explain the methods of training for workers.
- 3 (A) What is performance appraisal ? Clarify its importance. 7
(B) What is promotion ? Explain seniority system of promotion. 7
OR
(A) What is transfer ? Discuss reasons for transfer.
(B) What is demotion ? Discuss reasons for demotion.
- 4 (A) What is Morale ? Explain the factors affecting it. 7
(B) What is industrial relations ? Discuss nature of industrial relations ? 7
OR
(A) Explain meaning and scope of trade union.
(B) Discuss meaning and forms of industrial disputes.
- 5 Answer the following questions in brief. 14
1) "Mind your men and men will mind other things", How ?
2) What is work load analysis ?
3) What is employee stability Index ?
4) What is waiting list ?
5) Mention five suggestions for effective training.
6) What is executive development ?
7) Expense incurred after training is profitable investment, Why ?
8) Give features of Human Resource development.
9) What is non monetary reward for Human Resource development.
10) What is "360" performance appraisal ?
11) What is dry promotion.
12) Why transfer is not panitive. punishment action ?
13) What is collective barganing ?
14) Clarify lock-out.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMC104 Commercial Communication

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Instructions : (i) Figures to the right indicate full marks. (ii) indicate clearly the options you attempt

1. (a) What is communication ? Give definition of communication and explain it in detail. 7
OR
What are aims and objectives ? Explain aims and objectives in brief.
- (b) Process of communication is a two way communication, explain process of communication with Diagram. 7
OR
Write short note on 'Persuasion' and 'Raising Moral'.
2. (a) Explain the layout of business letter, explaining regular parts. 7
OR
Write brief note on the principles of effective letter writing.
- (b) Do as directed. 7
1. India got independence on 15/8/1947, write this date in cardinal number with close punctuation.
 2. Give an example of letter head with personal name.
 3. Capitalize appropriate letters, arrange the details in logical order and write the address in block form with close punctuations.
gadukpur, godhra, government polytechnic campus, the registrar,
panchmahals, shri govind guru university, pin – 389001.
 4. If the first line of inside address is M/S Shah & Sons, what will be the salutation ?
 5. Give an example of per pro signature.
 6. Correct the following :
(1) dear sir, (2) your's Faithfully.
 7. Give an example of identification line.
3. Shyam Provision Store, Patelwada , Godhra wants to purchase furniture for their shop. Write a letter to the manager , Royal Furniture Mart Sardar Estate Pratap Nagar Baroda inquiring about prices and other terms of sale. 14
OR
Patanjali Ayurved Limited ,Unit-III , Patanjali Food & Herbal park, Laksar Road Haridwar offers their products to one of their distributors with special discount and terms of sale. Write this offer letter on the behalf of Patanjali Ayurved Limited keeping the offer limited for certain period.
4. (a) Summarize the following paragraph in one third of its length and suggest a suitable title. 7
Prevention is better than cure. Now a days the havoc of dengue, chikungunya and malaria have covered the whole world. Millions of people die every day all over the world due to

these diseases. There are different medicines available for these mosquito spread diseases. It is recognised that the only way to get rid of malaria completely is to get rid of the mosquitoes which cause it. Malaria is always associated with damp and marshy land. This is not because the land is damp, but because the static water is the breeding place of the mosquitoes which begin their life as a larva in the water. Malaria does not frequently occur in dry desert countries because mosquitoes can not breed there. The only way to destroy mosquito is to prevent their breeding in static water. This can be done by draining all ponds and pools. And by keeping them covered in the breeding season with a film of kerosene oil which by depriving the larva of a kills them.

(b) Do as directed. 7

(i) Match the words in column A with their meaning in column B

A	B
1. Birth	a. lonely
2. Sole	b. wise
3. Judicious	c. To adjust.
4. Adapt	d. being born

(ii) Fill in the blanks with proper word given in the bracket. 7

1. we are going to meet theof the college for admission.
(principle/principal)
2. My friend is goingfor further studies.(abroad/aboard)
3. Youngsters don't like to wear.....cloths.(lose/loose)

5. Do as directed. 14

(i) Choose the correct option and re write the sentence.

1. Communication is
a) one way process. b) multi way process. c) two way process.
2.Is the regular part of business letter.
a) attention line. b) signature. c) post script
3. The word 'communication' is derived from the Latin word.....
a) commen. b) communis. c) communion
4. The process of communication stars with.....
a) decoding. b) encoding. c) feedback.
5. The meaning of 'hoard' is
a) a group. b) collection. c) rough.

(ii) State whether the following statements are true or false.

1. Decoding is not the part of process of communication.
2. Communication is a one way process.
3. carbon copy notation and mailing direction are occasional parts of business letter.
4. in cardinal number the date is written in British Method.
5. consciousness is not required in business letter.

(iii) Match the following column A and column B

A	B
1. Sender	a. Objectives of communication
2. Advice	b. Encoder
3. Channel	c. Principle of effective communication
4. Correctness	d. medium of communication

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

General English (English Today)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

Instructions : (i) Figures to the right indicate full marks.
(ii) indicate clearly the options you attempt

1. (A) Answer the following questions in brief (any four) 8
1. What did the Giant do when he saw children playing in his garden ?
 2. Why was it eternal winter in the Giant's garden and how did he account for it ?
 3. What did the Giant do when he realized that he was selfish?
 4. How did Kali make his living?
 5. Why did Kali show his love for children?
 6. Why did the girl say that the writer was a lucky man ?
 7. What was the girl tired of ?
- (B) Write short note (any one) 4
1. The Giant at the end of the story.
 2. Kali's friends.
 3. The moral of the story ' The selfish Giant.'
2. (A) Answer the following questions in brief (any four) 8
1. What kind of life did Roucolle lead ?
 2. How did the Jew double-cross Roucolle and the pole?
 3. How did the loss of his money affect the miser?
 4. Who has occupied Netherfield ?
 5. What did her father say about Kitty ?
 6. Why did Hogan and Burns want to hide the suitcase ? where did they hide it finally?
 7. What did the suitcase contain?
- (B) Write short note (any one) 4
1. Roucolle , the miser.
 2. Mr. Bennet.
 3. Suspense in the story " The Wrong House"
3. (A) Name the parts of speech of each underlined word in the following sentence. 4
1. If you are late , you will lose your seat.
 2. He still lives in that house.
 3. Diwali is a festival of lights.
 4. I wrote a letter to my friend.
- (B) Identify the type of sentences given below. 4
1. I am reading a book .
 2. Is your name Rakesh ?
 3. Be regular in your work.
 4. What a great man Gandhiji was !
- (C) fill in the blanks with appropriate forms of verbs given in the brackets. 8
1. There the minister. (go, goes)
 2. Look, the cat after the rat. (run , is running)
 3. The cow the grass. (have eaten , has eaten)
 4. My fatherfrom Bombay a week ago. (come , came)
 5. The birds flying in the sky. (was , were)
 6. wethe station before the train came. (had reached. have reached)
 7. He.....pass the exam. (shall , will)
 8.a nice day . (Has, Have)

4. (A) Write a paragraph on (any one) of the following. 6
1. My Ambition.
 2. Terrorism
 3. Importance of trees.

- (B) Read the following passage and answer the questions given below. 10

Doctors are the custodians of human health. To patients, they are like angels who give them the message of hope and life. On the other hand, engineers are concerned with the inanimate things like machines which have no hopes and no fears. Doctors are, therefore, more human than engineers. Doctor has to work with the missionary zeal and his profession calls for self-sacrifice. He can not ignore a patient suffering from pain. Even at the cost of his own health, comfort and convenience, he treats the patients on wintry nights when all the people sleep in their cozy beds, he stands by the side of a patient. On the other hand, an engineer's profession does not require so much self-sacrifice. Doctors have greater social responsibility than engineers. They are directly responsible for the health of the people, while engineer's responsibility is indirect, If there are no industries, no machines, no equipment, no electricity and no means of communication, life will become very miserable. But it will become still more miserable if there are no doctors to look after the human health. A doctor's duties are harder in comparison to those of an engineer. An engineer has to handle an iron machine whereas a doctor has to handle a human machine which is very complex and complicated. It has been observed that the medical profession has produced a greater number of public spirited men than the engineering profession.

Questions :

1. Why are doctors considered more human than engineers?
 2. How is a doctor called upon to sacrifice?
 3. Why is an engineer's responsibility called indirect?
 4. Compare the duties of a doctor with those of an engineer.
 5. Doctors are compared with.....(Fill in the blank from the text of the passage)
5. Re- write the following sentences by choosing the correct options. 14
1. The children used to go and play in the Giants garden in every.....
(a) Morning (b) afternoon (c) evening.
 2. Kali lives in(a) Royapuram (b) Rohana (c) Kanthapuram
 3. Kuppan was(a) taxi driver (b) beggar (c) rickshaw puller
 4. The author was travelling to(a) Rohana (b) Saharanpur (c) Royapuram
 5. Roucolle died at the age of (a) seventy (b) seventy four (c) eighty
 6. had a plan to smuggling cocaine in to England. (a) Roucolle (b) Pole (c) Jew
 7. Mr. Bingley is from..... (a) England (b) America (c) France
 8. 'An excellent father' is written by.....(a) Jane Austen (b) George Orwell (c) R.K. Narayan.
 9. The owner of the house was(a) Simpson (b) Mr. Rogers (c) Johnson.
 10. Who has written ' The selfish Giant ' (a) O'Henry (b) Ruskin Bond (c) Oscar Wilde.
 11. He kept the FAST for a week. (Identify the parts of speech)
 12. Please, give me your pen.(Identify the types of sentence)
 13. I.....some birds there (see, sees)
 14. The childrenplaying games when we saw them. (was, were)

B.Com. Sem.-I

Seat No. : _____

Dec. 2016

BCOME101 Financial Accounting-I

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 આનંદ, સદાનંદ અને પરમાનંદ 3:2:1 ના પ્રમાણમાં નફો નુકશાન વહેંચી લેતા એક પેઢીના ભાગીદારો છે. તેમણે તા. 31-3-2016 ના રોજ તેમની પેઢીનું વિસર્જન કરવાનું નક્કી કર્યું તે દિવસે તેમની પેઢીનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું.

14

તા. 31-3-2016 ના રોજનું પાકું સરવૈયું

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
મૂડી		જમીન અને મકાન	75000
આનંદ 37500		પ્લાન્ટ અને મશીનરી	25000
સદાનંદ 20000		ફર્નિચર	12500
પરમાનંદ 15000	72500	દેવાદારો	12500
સામાન્ય અનામત	15000	ઘાલખાધ અનામત	1250
લોન		રોકડ	6250
સદાનંદ 10000		નફાનુકશાન ખાતું	7500
પરમાનંદ 5000	15000		
સ્ટેટબેંક ઓફ ઈન્ડિયા તારણવાળી લોન	25000		
દેવીહૂંડી	10000		
	137500		137500

મિલકતોના નીચે મુજબ ઉપજયા.

એપ્રિલ -	10, 2016	25,000
મે -	15, 2016	15,000
જૂન -	31, 2016	20,000
જુલાઈ -	15, 2016	30,000

15 જૂન 2016 ના રોજ પાકતી એક લેણીહૂંડી રૂ. 2500 માં બેંકમાં વટાવી હતી. હૂંડી પાક્યા તારીખે ચૂકવાઈ ગયેલ છે. વિસર્જન ખર્ચ રૂ. 1250 અંદાજવામાં આવેલ પરંતુ ખરેખર વિસર્જન ખર્ચ રૂ. 750 હતો. મૂડી વધારાની પદ્ધતિથી ભાગીદારો વચ્ચે રોકડની હપ્તે હપ્તે વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- (A) ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન વખતે રોકડની હપ્તે હપ્તે વહેંચણી માટેની "મહત્તમ નુકશાન" ની રીત સમજાવો.

08

- (B) મહત્તમ નુકશાનની રીત પ્રમાણે રૂ. 12,000 ની રકમની વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

06

ભાગીદારો	મૂડી રૂ.
A	30,000
B	17,000
C	13,000

2 સીતા ટ્રેડર્સનો ધંધો તા.1-4-2015 થી ખરીદી લેવા માટે ગીતા લી.ની સ્થાપના તા.1-7-2015ના રોજ કરવામાં આવી. તા.31-3-2016 ના રોજ પુરા થતા વર્ષ માટે નોંધણી પહેલાં અને નોંધણી પછીના નફાનુકશાનની ગણતરી કરો.14

(1) આવક અને ખર્ચા નીચે પ્રમાણે હતા.

જાવકમાલ ગાડાભાડું	5000	મળેલ વટાવ	2000
પગાર	5000	આપેલ વટાવ	3000
કાચો નફો	1,00,000	ડીરેક્ટરોની ફી	3500
ડિબેચર્સ વ્યાજ	3000	માંડી વાળેલ પ્રાથમિક ખર્ચા	1000
શેરફેરબદલી ફી	2500	ઓફિસ ભાડું	10000
રોકાણોનું વ્યાજ	2000	રોકાણોના વેચાણનો નફો	1000

ધંધો વેચનારને વ્યાજ રૂ. 1500 (વેચનારને વ્યાજ તા.1-10-2015ના રોજ ચુકવેલ હતું.)

(2) રોકાણો તા. 30-6-2015 ના રોજ વેચેલ હતા.

(3) નોંધણી પહેલાના સમયનું વેચાણ નોંધણી પછીના સમયના વેચાણ કરતાં $\frac{1}{4}$ ભાગનું હતું.

(4) વર્ષની કુલ ખરીદી રૂ. 5,00,000 હતી. (જે પૈકી રૂ. 1,00,000 રોકડ ખરીદી અને રૂ.1,50,000 ની ઉધાર ખરીદી નોંધણી પહેલાંના સમયની હતી.

અથવા

2 (A) ટૂંકનોંધ લખો. નોંધણી પહેલા અને નોંધણી પછીનો નફો. 07

(B) વેચાણનો પ્રવાહ નીચે મુજબ હતો. 04

ઓક્ટોબર - નવેમ્બર	1 : 4
નવેમ્બર - ડીસેમ્બર	2 : 3
ડીસેમ્બર - જાન્યુઆરી	2 : 3
જાન્યુઆરી - ફેબ્રુઆરી	3 : 2
ફેબ્રુઆરી - માર્ચ	3 : 2

નોંધણી પહેલાંનો સમય ગાળો 1 ઓક્ટોબરથી 30 નવે. હતો.

નોંધણી પહેલાના અને પછીના સમયગાળાનું વેચાણનું પ્રમાણ શોધો.

(C) નોંધણી પહેલાંનો નફો કે નુકશાન શોધતી વખતે નીચે મુજબના ખર્ચાઓ કયા પ્રમાણમાં વહેંચવામાં આવે છે. 03

વેચાણ ખર્ચ
પ્રાથમિક ખર્ચ
ઓડિટ ફી
ધસારો
ડીરેક્ટરોની ફી
ડિબેચર વ્યાજ

3 ભાસ્કર લી. નું તા. 31-3-2016 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે. 14

જવાબદારીઓ	રૂ.	મિલકતો	રૂ.
2200 હકવીટી શેર દરેક રૂ.100 નો	220000	જમીન અને મકાન	300000
5500 શીડી.પ્રેક.શેર દરેક રૂ.10નો	55000	પ્લાન્ટ અને યંત્રો	162000
11000 શીડી.પ્રેક.શેર દરેક રૂ.10નો રૂ.8 ભરપાઇ	88000	રોકાણો	55000
સામાન્ય અનામત	220000	દેવાદારો	50000

જામીનગીરી પ્રિમીયમ	16500	લેણીહૂંડી	5000
લેણદારો	40000	બેંક સિલક	55000
દેવીહૂંડી	15000	પ્રાથમિક ખર્ચા	27500
	654500		654500

વધારાની માહિતી

- (1) કંપનીએ બંને પ્રકારના પ્રેફરન્સ શેર 5% પ્રિમીયમે પરત કરવાનું નક્કી કર્યું.
- (2) ચેકાણો રૂ. 60000 માં વેચ્યા.
- (3) બેંક સિલક રૂ. 13750 રહે તે માટે જરૂરી સંખ્યામાં નવા 10% ના પ્રેફરન્સ શેર રૂ. 10ની દર્શનિક કિંમતે બહાર પાડ્યા જે પુરેપુરા ભરપાઇ થયા.
- (4) મૂડી પરત અનામતમાંથી હાલના ઇકવીટી શેરહોલ્ડરોને દર 2 ઇકવીટી શેરદીઠ 1 શેર પૂર્ણ ભરપાઇ બોનસ શેર તરીકે આપવો.

આમનોંધ લખો અને નવું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

- (A) એક કંપનીની બહાર પાડેલ અને ભરપાઇ થયેલ થાપણ 30000 ઇકવીટી શેર દરેક રૂ. 10 નો એવા શેર દીઠ રૂ. 8 ભરપાઇ થયેલા છે. તા. 31-3-2016 ના રોજ કંપનીના ચોપડે નીચે મુજબની બાકીઓ હતી.

રૂ.	રૂ.		
મૂડી અનામત	30000	મૂડી પરત અનામત	150000
સામાન્ય અનામત	45000	પ્રોવિડન્ડ ફંડ	300000
નફાનુકશાન ખાતું (જમા)	15000		

કંપનીના ડિરેક્ટરોએ નીચે મુજબ બોનસ આપવાનું નક્કી કર્યું.

- (1) અધૂરા ભરપાઇ ઇકવીટી શેર પૂર્ણ ભરપાઇ કરવા માટે બોનસ
 - (2) 2 : 1 ના પ્રમાણમાં પૂર્ણ ભરપાઇ ઇકવીટી શેર બોનસ તરીકે (ધારણ કરેલ 2 શેરના બદલે 1 ઇકવીટી શેર બોનસ)
- કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો.

- (B) બોનસ શેર એટલે શું? બોનસ શેર આપવા અંગે 'સેબી' ના માર્ગદર્શક સૂચનો અનુસાર કાયદાકીય જોગવાઈઓ જણાવો.

- 4 લુણેશ્વર લી.નું તા. 31-3-2016 ના રોજનું કાચું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે છે.

ઉધાર બાકીઓ	રૂ.	જમા બાકીઓ	રૂ.
પગાર અને મજૂરી	40000	ઇકવીટી શેરમૂડી	200000
ઓફિસ ખર્ચા	30000	8% પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	650000
ડિરેક્ટર ફી	75000	શેર જપ્તી ખાતું	5000
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરનું મહેનતાણું	12500	જામીનગીરી પ્રિમીયમ	9000
ડિબચર વ્યાજ	5000	મૂડી અનામત	27500
પ્રાથમિક ખર્ચા	7500	સામાન્ય અનામત	60000
ઓડિટ ફી	8000	પ્રોવિડન્ડ ફંડ	35000
ચેકાણો	70000	10% ના ડિબેન્ચર્સ	100000
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો	25000	વેચાણ	925000
દેવાદારો	250000	લેણદારો	150000
લેણીહૂંડીઓ	15000	દેવીહૂંડીઓ	10000

સ્ટોક (1-4-2015)	25000	નફાનુકશાન ખાતું (1-4-2015)	40000
ખરીદી	450000	જાહેર થાપણો	30000
જમીન અને મકાન	600000	રોકાણોમાંથી આવક	4500
પ્લાન્ટ અને મશીનરી	500000	ઘાલખાધ અનામત	4000
ફર્નિચર	100000		
રોકડ અને બેંક	24000		
બાકી હપ્તા (ઇ.શેર)	2500		
ઘાલખાધ	7500		
પ્રોવિડન્ડ ફંડમાં ફાળો	3000		
	2250000		2250000

નીચેની માહિતી ધ્યાનમાં લઈ કંપની ધારા પ્રમાણે ઉભા વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

- (1) કાયમી મિલકતો ઉપર 10% ધસારો ગણો.
- (2) પ્રાથમિક ખર્ચાઓની 20% રકમ માંડી વાળો.
- (3) દેવાદારો પર 5% ઘાલખાધ અનામત રાખો.
- (4) આવકવેરા માટે રૂ. 70000 ની જોગવાઈ કરો.
- (5) તા.31-3-2016 ના રોજ આખર સ્ટોક રૂ. 37500 હતી.
- (6) કંપનીના ડીરેક્ટરોએ પ્રેફરન્સ શેરમૂડી અને ઇક્વિટી શેરમૂડી પર 10% ડીવીન્ડની ભલામણ કરેલ છે. અને સામાન્ય અનામત ખાતે રૂ. 15000 લઈ જવાના છે.

અથવા

- (A) લિંગનાઇટ લીમિટેડના તા.31-3-2016ના રોજના કાચા સરવૈયામાંથી નીચેની બાકીઓ લેવામાં આવી છે.7

વિગત	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
આવકવેરાની જોગવાઈ 1-4-2015	-	60000
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો 1-4-2015	45000	-
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (ચાલુ વર્ષનો)	60000	-
મૂળ સ્થાનેથી કાપી લીધેલ આવકવેરો	4500	7500
નફાનુકશાન ખાતું 1-4-2015	-	90000

ગયા વર્ષે 2014-15 ની આવકવેરાની આકારણી ચાલુ વર્ષે પુરી થઈ હતી અને આવકવેરાની જવાબદારી રૂ. 66000 નક્કી કરવામાં આવી હતી. કંપનીનો ચાલુ વર્ષનો નફો રૂ. 150000 હતો. અને કંપનીએ ચાલુ વર્ષના નફાના 50% લેખે કરવેરાની જોગવાઈ કરેલ છે.

ઉપરની માહિતી પરથી નીચેનાં ખાતાં તૈયાર કરો. અને પાકા સરવૈયામાં અને નફાનુકશાન ખાતામાં અસર દર્શાવો.

- (1) કરવેરાની જોગવાઈ ખાતું
 - (2) અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરાનું વ્યાજ
- B સંશયિત દેવાં એટલે શું ? ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- C ટૂંકનોંધ લખો. “ડિવિડન્ડ”

04

03

5 સાચો જવાબ પસંદ કરો. જરૂરી ગણતરી દર્શાવો. (ગમે તે સાત)

- (1) X, Y, અને Z અનુક્રમે 5 : 3 : 2 ના પ્રમાણમાં નફાનુકશાન વહેંચતા ભાગીદારો છે. જો તેમની મૂડી અનુક્રમે રૂ. 1,20,000 રૂ. 90000 અને રૂ. 60000 હોય અને સામાન્ય અનામત રૂ. 30000 હોય તો કયા ભાગીદારની મૂડીને “મૂડી વધારાની પદ્ધતિ”માં પાયા તરીકે ગણવામાં આવશે ?
(a) Z ની મૂડી (b) X ની મૂડી (c) Y ની મૂડી (d) કોઈની મૂડી નહીં લેવાય.
- (2) ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન વખતે ચૂકવવાપાત્ર રકમનો સાચો ક્રમ છે.
(A) લેણદારો - તારણવાળી લોન - ભાગીદારોની લોન - મૂડી
(B) તારણવાળી લોન - ભાગીદારોની લોન - લેણદારો - મૂડી
(C) તારણવાળી લોન - લેણદારો - ભાગીદારોની લોન - મૂડી
(D) ભાગીદારોની લોન - મૂડી - લેણદારો - તારણવાળી લોન
- (3) ધંધાની ખરીદ તારીખ 1-4-2015 સ્થાપના તારીખ 1-8-2015 વર્ષ પુરા થયા તારીખ 31-12-2015 ધંધો શરૂ કરવાની તારીખ 1-9-2015 છે. ધંધાની ખરીદ કિંમત પરનું વ્યાજ રૂ. 45000 વ્યાજ ચૂકવ્યા તારીખ 31-12-2015 છે. નોંધણી પહેલા અને પછીના સમયનું વ્યાજ થશે.
(a) રૂ. 15000 અને રૂ. 30000 (b) રૂ. 20000 અને રૂ. 25000
(c) રૂ. 45000 નોંધણી પછી. (d) રૂ. 45000 નોંધણી પહેલાં
- (4) નોંધણી પહેલાંના નફાનુકશાનમાં ઓડીટ ફી વહેંચાશે.
(a) નોંધણી પહેલાંના સમયમાં (b) નોંધણી પછીના સમયમાં
(c) સમયના પ્રમાણમાં (d) વેચાણના પ્રમાણમાં
- (5) સામાન્ય રીતે બોનસ શેર કોને અપાય છે ?
(a) લેણદારોને (b) ઇક્વીટીશર હોલ્ડરોને
(c) ડિબેનચર હોલ્ડરોને (d) પ્રેફ. શેર હોલ્ડરોને
- (6) રૂ. 2,50,000 ના પ્રેફરન્સ શેર 20 % પ્રિમીયમ પસ્ત કરવા માટે 10,000 નવા ઇક્વીટીશર દરેક રૂ.10 નો 10 % વટાવે બહાર પાડવામાં આવ્યા હોય તો મૂડી પરત અનામત ખાતે લઈ જવાની રકમ.....
(a) રૂ. 1,50,000 (b) રૂ. 2,50,000
(c) રૂ. 1,60,000 (d) ઉપરનામાંથી એક પણ નહિ.
- (7) વિગત ઉધાર રૂ. જમા રૂ.
8% ના ડિબેનચર્સ - 3,00,000
ડિબેનચર્સ વ્યાજ 12,000 -
નફાનુકશાન ખાતામાં વ્યાજની કઈ રકમ દર્શાવાશે.
(a) રૂ. 12000 (b) રૂ. 24000 (c) રૂ. 6000 (d) રૂ. 18000
- (8) જો વેચાણ પર કાચા નફાનો દર 25 % હોય અને વેચલ માલની પડતર રૂ. 3,00,000 હોય તો કુલ વેચાણ શોધો.
(a) રૂ. 3,75,000 (b) રૂ. 3,50,000
(c) રૂ. 4,00,000 (d) ઉપરના પૈકી એકેય નહીં.
- (9) જો વેચાણ રૂ. 6,42,000 (7 % વેટ સહિત) અને વેટ (મૂલ્ય વર્ધિત વેરો) રૂ.12000 ચૂકવેલ હોય તો વેટની જવાબદારી નક્કી કરો.
(a) રૂ. 44940 (b) રૂ. 30000
(c) રૂ. 32940 (d) ઉપરના પૈકી એકેય નહીં.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOME102 ADV. BUSINESS MANAGEMENT (SALES MANAGEMENT)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 (અ) “વેચાણકર્તા પાસે વાટા ઘાટો અને માહિતી સંચાર કરવાની કુશળતા હોવી જોઈએ.” ચર્ચા કરો. 6
અથવા
વેચાણની વિવિધ પરિસ્થિતિઓ ચર્ચો.
- (બ) “વેચાણકર્તા પાસે ગ્રાહકો / સંભવિત ગ્રાહકો દ્વારા રજુ કરેલ પ્રશ્નો / સમસ્યા હલ કરવાની આવડત હોવી જોઈએ.” ચર્ચા કરો. 4
અથવા
વેચાણ અને ખરીદીની શૈલીઓ ચર્ચો.
- (ક) વેચાણ સંચાલનનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. 4
અથવા
બિન - શાબ્દિક માહિતી સંચાલનાં વિવિધ અંગો / ભાગો ચર્ચો
- 2 (અ) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રનાં આયોજનલક્ષી કાર્યો ચર્ચો. 6
અથવા
વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રનું વર્તમાન માર્કેટિંગ યુગમાં મહત્વ સમજાવી તેના વહિવટી કાર્યો ચર્ચો.
- (બ) પેદાશ અને ગ્રાહક આધારિત વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રની ચર્ચા કરો. 4
અથવા
વેચાણકર્તાની, વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્ર સંબંધી ભુમિકા ચર્ચો.
- (ક) વેચાણ વિભાગના કર્મચારીઓની સંખ્યા કરવા માટે પદ્ધતીઓ ચર્ચો. 4
અથવા
વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રની રચના અને કદને અસર કરતા પરિબળો ચર્ચો.
- 3 (અ) વેચાણકર્તાની પસંદગી પ્રક્રિયાનાં પ્રથમ ચાર તબક્કા ચર્ચો. 6
અથવા
કર્મચારીને ભરતી કરવા માટેનાં આંતરિક પ્રાપ્ત સ્થાનો ચર્ચો.

- (બ) વેચાણ કર્મચારીને પ્રાપ્ત કરવા માટેનાં બાહ્ય પ્રાપ્તિસ્થાનો ચર્ચો. 4
અથવા
મુલાકાતનો ખ્યાલ સમજાવી તેના પ્રકાર ચર્ચો.
- (ક) ભરતીનો ખ્યાલ સમજાવી, તેનું વર્તમાન મહત્વ સમજાવો. 4
અથવા
કર્મચારીને આંતરિક પ્રાપ્તિ સ્થાનમાંથી ભરતી કરવાનાં ફાયદા ચર્ચો.
- 4 (અ) વેચાણ અભિવૃદ્ધિ એટલે શું ? તેના હેતુઓ ચર્ચો. 6
અથવા
વેચાણકર્તાલક્ષી, વેચાણ અભિવૃદ્ધિનાં સાધનો ચર્ચો.
- (બ) ગ્રાહક/ખરીદી કરનારને વધુ પેદાશ પરિદેવા માટે, ઉત્તેજિત કરવા કયા વેચાણ અભિવૃદ્ધિનાં સાધનોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ? 4
અથવા
વેચાણ અભિવૃદ્ધિની વ્યૂહરચનાઓ ચર્ચો.
- (ક) વિકેતાલક્ષી અભિવૃદ્ધિનાં સાધનો ચર્ચો. 4
અથવા
વેચાણ અભિવૃદ્ધિનું માર્કેટીંગ જગતમાં મહત્વ ચર્ચો.
- 5 નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. 14
- (1) ગ્રાહકોની વિવિધ વેચાણ શૈલીઓ, જોવા મળે છે.
 - (2) ઇનોવેટીવ (ઇનોવેટર્સ) ગ્રાહકો, સૌ પહેલા નવીન પેદાશની ખરીદી કરે છે.
 - (3) ગ્રાહકો, સંસ્થાકીયા / કંપની સ્વરૂપમાં પણ જોવા મળે છે.
 - (4) વેચાણક્ષેત્રમાં સફળ થવા માટે, વેચાણકર્તા પાસે જન્મજાત લક્ષણો હોવા જોઈએ.
 - (5) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રોનાં વિવિધ સ્વરૂપો / પ્રકારો જોવા મળતા નથી.
 - (6) ગ્રાહક આધારિત વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્ર નિષ્ફળ સાબિત થયેલ છે.
 - (7) મોટા કદની ઘરવપરાશી વસ્તુ બનાવનાર MNC કંપનીઓ ભૌગોલિક વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્ર સ્વરૂપ વધુ પસંદ કરે છે.
 - (8) પ્રત્યક્ષ માર્કેટીંગ શૈલીથી ભારતની 100 % ટકા કંપનીઓ વેચાણ કરે છે.
 - (9) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રનાં કર્મચારીઓની ભરતી કરવા માટે, માત્ર આંતરિક પ્રાપ્તિ સ્થાન જ ઉપલબ્ધ છે.
 - (10) વેચાણ કર્મચારીઓની ભરતી પ્રક્રિયા પડકારરૂપી છે.
 - (11) કસોટીનાં વિવિધ પ્રકારો જોવા મળતા નથી.
 - (12) મુલાકાતની પ્રક્રિયામાં પાર પડેલ ઊમેદવારને, પસંદગી પ્રક્રિયાનાં અન્ય તબક્કાઓમાંથી પસાર કરવું જરૂરી નથી.
 - (13) વેચાણ અભિવૃદ્ધિનાં સાધનોથી વેચાણમાં વધારો થતો નથી.
 - (14) વેચાણ અભિવૃદ્ધિનાં સાધનો માત્ર ગ્રાહકોને માટે જ ઘડવામાં આવેલ છે.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMS 102 ADV. BUSINESS MANAGEMENT (SALES MANAGEMENT)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. (A) "A salesperson must possess Bargaining & communication skill" Discuss. 6
OR
Discuss the various sales situations.
- (B) "A salesperson must possess problem solving skill, for any problems/ issues faced by customers / prospects" Discuss. 4
OR
Discuss the selling & Buying styles.
- (C) Mention clearly the concept of sales Management. 4
OR
Discuss the various components of Non- verbal communication.
2. (A) Discuss the planning oriented function of sales organisation. 6
OR
Discuss the importance of sales organisation in the Morden marketing age. Discuss its administrative functions.
- (B) Discuss the product & customer based sales organisation. 4
OR
Discuss the role of salesperson in context of sales organisation.
- (C) Discuss the methods to decide the strength of sales employees in a sales Department. 4
OR
Discuss the factors affecting the design & size of sales organisation.
3. (A) Discuss the first four stages of salesperson's selection process. 3
OR
Discuss the internal source of Recruitment to recruit employees.
- (B) Discuss the external source of recruitment to recruit sales employees. 4
OR
Explain the concept of Interview , discuss its types.

(C) Explain the concept of recruitment, explain its present importance. 4

OR

Discuss the advantages to recruit employees from internal source of recruitment ?

4. (A) What is sales promotion ? Discuss its objectives. 6

OR

Discuss the salesman oriented , sales promotion tools.

(B) Which are the sales promotion tools utilized, to promote / attract buyers to buy more ? 4

OR

Discuss the sales promotion strategies.

(C) Discuss the dealer oriented, sales promotion Tools. 4

OR

Discuss the importance of sales promotion in the marketing world.

5. State whether the following statements are True or False. 14

1. We see various selling style of buyers.
2. Innovative buyers are the first to buy the new products.
3. Buyers also are in the form of a Institution / company.
4. To be successful in the sales field, a salesperson must have inborn skills.
5. We do not see various types / forms of sales organisation.
6. Customer based sales organisation have proved to be a failure.
7. MNC companies manufacturing household products.
8. India's 100% percent companies sell through direct marketing style.
9. To recruit the employees of sales organisation only internal source of recruitment is available.
10. The recruiting process of sales employees is challenging.
11. We do not see different types of tests.
12. The candidate passing the interview step in the process of selection need not pass / go through other steps of selection process.
13. The sales promotion tools does not lead to increase in sales.
14. Sales promotion tools are formed only for customers.

BCom Sem.-I

Dec. 2016

BCOMS 101 Secretarial Practice – I

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 'કંપની' એટલે શું ? સમજાવો તથા કંપનીની લાક્ષણિકતાઓ સવિસ્તર ચર્ચો. 14
અથવા
(અ) જાહેર કંપની તથા ખાનગી કંપની વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 07
(બ) ખાનગી કંપનીનું જાહેરકંપનીમાં રૂપાંતર કરવાની વિધિ સમજાવો. 07
- 2 કંપની સેક્રેટરીની વ્યાખ્યા આપી કંપની સ્થાપના પહેલાની અને પછીની સેક્રેટરીની ફરજો - કાર્યો વિસ્તૃત રીતે ચર્ચો. 14
અથવા
(અ) સેક્રેટરીના પ્રકારો સમજાવો. 07
(બ) સફળ સેક્રેટરીના ગુણો અને લાયકાતો સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો. 07
- 3 (અ) જામીનગીરી નોંધણીનો અર્થ આપી તે અંગેની કંપનીધારણની જોગવાઈઓ સમજાવો. 07
(બ) શેરજપ્તીનો અર્થ સમજાવી તેની વિધિ ચર્ચો. 07
અથવા
(અ) જામીનગીરી નોંધણીના ફાયદા સમજાવો. 07
(બ) શેરહપ્તાનો અર્થ આપી તેની વિધિ સમજાવો. 07
- 4 (અ) કાર્યાલય સંચાલનો અર્થ આપી તેના મુખ્ય કાર્યો સમજાવો. 07
(બ) પત્રવ્યવહારનો અર્થ આપી આવકપત્ર હેરફેરની વિધિ સમજાવો. 07
અથવા
(અ) ઇન્ટરનેટ પર નોંધ લખો. 07
(બ) કાર્યાલયમાં વપરાતા આધુનિક સાધનો વર્ણવી કોઈપણ ત્રણ સાધનો વિશે ટૂંકમાં સમજાવો. 07
- 5 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે સાત) 14
1 સ્ત્રીબા એટલે શું ?
2 સેક્રેટરી તરીકેનો હોદ્દાનો અંત લાવતા સંજોગો જણાવો.
3 ચાર્ટર્ડ કંપનીના ત્રણ ઉદાહરણ આપો.
4 ગેરકાયદેસર મંડળી એટલે શું ? સમજાવો.
5 શેરજપ્તીની અસરો જણાવો.
6 જામીનગીરી નોંધણી માટે જરૂરી કોઈપણ ચાર દસ્તાવેજો જણાવો.
7 ફેક્સના ઉપયોગો જણાવો.
8 વેબપેજ અને વેબસાઇટનો અર્થ લખો.

B.A. Sem.-I

Dec. 2016

Secretarial Practice – I

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. What is 'Company' ? discuss . Explain the characteristics of 'Company'. 14
OR
(A) Distinguish between public company & private company. 07
(B) Explain the procedure to convert private Ltd. Company in to public Ltd. Company. 07
2. What is Company Secretary ? State the duties and functions before and after the incorporation of the Company. 14
OR
(A) Explain the types of secretary. 07
(B) Describe the qualities and qualification of successful secretary. 07
3. (A) What is securities listing ? Discuss the provision of companies Act. For listing of securities. 07
(B) What is forfeiture of share ? Discuss the procedure of forfeiture of share. 07
OR
(A) Discuss the merits of securities listing. 07
(B) What is share calls? Explain its procedure. 07
4. (A) Explain the meaning of office management and discuss its main functions. 07
(B) Give the meaning of correspondence. Explain the procedure of inward correspondence. 07
OR
(A) Write a note on Internet. 07
(B) State the classification of modern office equipment and explain any three. 07
5. Explain the following questions in brief. 14
 1. What is scriba?
 2. State the circumstances to end the secretary's position.
 3. Give three illustrations of chartered company.
 4. Explain the meaning of illegal Associations.
 5. State the effects of forfeiture of share.
 6. Documents required for listing of securities - any four.
 7. State the uses of fax.
 8. Write a meaning of webpage and website.

BCOMS 102 Computer Science

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

સૂચના બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

- 1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઇપણ દસ) 25
 - 1 કોમ્પ્યુટરની વિવિધ generation વિષે જણાવો. હાલ આપણે કોમ્પ્યુટરની કઈ generation માં કામ કરીએ છીએ તે જણાવો.
 - 2 કોમ્પ્યુટરનો બ્લોક ડાયાગ્રામ દોરો, તેમજ તેના વિવિધ વિભાગો વિશે માહિતી આપો.
 - 3 કોમ્પ્યુટરની વિવિધ લાક્ષણિકતા વિશે જણાવો.
 - 4 તમારા માટે bit એટલે શું ? મેમોરી સ્ટોરેજમાં તેનું શું મહત્વ હોઈ છે તે સમજાવો.
 - 5 તફાવત આપો. Primary memory v/s Secondary memory.
 - 6 કોમ્પ્યુટરની મેમોરીના વિવિધ પરિણામ જણાવો, હાલમાં કઈ ક્ષમતા ધરાવતો સ્ટોરેજ ઉપયોગી છે તે જણાવો.
 - 7 વિવિધ input and output બતાવો, તેમજ તેનું કોમ્પ્યુટર માટે મહત્વ સમજાવો.
 - 8 વિવિધ પ્રકારના printers વિશે જણાવો, તેમજ કયા પ્રકારનું printers ઓફીસમાં ઉપયોગી છે તે સમજાવો.
 - 9 Auxiliary memory વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
 - 10 Barcode ની આજના સમયમાં ઉપયોગીતા સમજાવો.
 - 11 Types of Computer Monitor વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
 - 12 Touch Screen વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
- 2 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઇપણ ચાર) 15
 - 1 Operating Systemની કોમ્પ્યુટર માટેની અગત્યતા સમજાવો.
 - 2 Application software વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
 - 3 Windows 7 ઓપરેટિંગ સીસ્ટમના વિવિધ વિભાગો વિશે જણાવો.
 - 4 My Document માંથી એક ફોલ્ડર pen drive માં કેવી રીતે તબદીલ કરવું તે મુદ્દાસર જણાવો.
 5. System software વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
 - 6 Windows 7 OS માં સમય અને તારીખ કેવી રીતે બદલાવવી તે સમજાવો.
- 3 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઇપણ પાંચ) 15
 - 1 binary number system ને યોગ્ય ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
 - 2 આપેલ binary number નો સરવાળો કરો. 100111 and 11011
 - 3 આપેલ binary number નો બાદબાકી કરો. 01110 from 10101 ?
 - 4 આપેલ binary number નો ગુણાકાર કરો. 1010 and 1001.
 - 5 આપેલ decimal numbers ને hexa decimal number : રૂપાંતરીત કરો : 501,1121,1264,5636.
 - 6 આપેલ octal numbers ને decimal number રૂપાંતરીત કરો : 423,164,3553,201
- 4 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઇપણ પાંચ) 15
 - 1 MS Word ની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.
 - 2 MS Word ના ઉપલબ્ધ વિવિધ toolbar અને menus જણાવો.
 - 3 MS Word માં print options વિશે જણાવો.
 - 4 MS Word માં કોઈ શબ્દ find અને replace કરવાની પ્રક્રિયા જણાવો.
 - 5 auto numbering અને bullet MS Word માં કેવી રીતે આપી શકાઈ તે સમજાવો.
 - 6 Gujarati fonts ના MS Word માં ઉપયોગ અંગે સમજાવો.

BCom Sem.-I

Dec. 2016

BCOMS 102 Computer Science

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. Answer the following (any ten) 25
 1. List various generations of computer, discuss we are in which generation.
 2. Draw a diagram for computer also mention various parts of the same.
 3. List various characteristics of computer.
 4. What do you mean by a bit ? What is its importance in memory storage ?
 5. Differentiate : Primary memory v/s Secondary memory.
 6. Discuss computer memory storage device parameters. which parameter we are using at present ?
 7. List various input and output devices for a computer, explain its importance for computer user.
 8. List various types of printers, explain which is more useful in office work.
 9. Write short note on : Auxiliary memory.
 10. Explain the use of Barcode in today's world.
 11. Write a short note on : Types of computer monitor.
 12. Write a short note on: Touch Screen.

2. Answer the following (any three) 15
 1. Explain role of Operating system for a PC.
 2. Write a short note on : Application software.
 3. List various component of Widows 7 OS.
 4. How to transfer a folder from my document to pen drive write appropriate steps.
 5. Write a short note on : System Software.
 6. How to change date and time in windows 7 OS.

3. Answer the following (any five) 15
 1. Explain binary number system with appropriate example.
 2. Add the binary numbers 100111 and 11011.
 3. Subtract the binary numbers 01110 from 10101.
 4. Multiply the binary numbers 1010 and 1001.
 5. Convert the decimal numbers to hexa decimal number : 501,1121,1264,5636.
 6. Convert the octal numbers to decimal number : 423,164,3553,201.

4. Answer the following (any five) 15
 1. Explain various characteristics of MS Word.
 2. List various toolbar and means in MS Word.
 3. Discuss print options in MS Word.
 4. Write step for find any word and replace in MS Word.
 5. How to assign auto numbering, bullet in MS Word.
 6. Give introduction to Gujarati fonts used in MS Word.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMS103 STATISTICS

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) સાદા કેલ્ક્યુલેટરનો ઉપયોગ કરી શકાશે.

1 સહસંબંધાંકની વ્યાખ્યા આપો. તેના ગુણધર્મો જણાવો.

અથવા

4

- (a) સહસંબંધ એટલે શું ? તેના પ્રકારો સમજાવો.
(b) નીચેના દ્વિચલ કોષ્ટક પરથી સહસંબંધાંક મેળવો.

6

y	x			
	5-20	20-35	35-50	50-65
10-20	7	11	9	8
20-30	10	13	14	7
30-40	-	7	10	9

અથવા

(b) નીચેની માહિતી માટે પિયર્સનની રીતે સહસંબંધાંક શોધો.

x	52	50	54	56	59	61	63	60	59	56	63	65
y	23	25	23	26	27	22	29	30	27	26	32	31

(c) નીચેની માહિતી ઉપરથી સહસંબંધાંક શોધો.

4

x	30	32	30	35	30	35
y	72	70	73	70	72	73

અથવા

(c) નીચેની માહિતી ઉપરથી સહસંબંધાંક મેળવો.

$$n=10, \sum x=140, \sum y=130, \sum (x-14)^2=211, \sum (y-10)^2=120, \sum (x-14)(y-10)=37$$

2 (a) સામાયિક શ્રેણી એટલે શું ? તેની ઉપયોગીતા સમજાવો.

4

અથવા

સામાયિક શ્રેણીના ઘટકો ટૂંકમાં સમજાવો.

(b) નીચેની સામાયિક શ્રેણી માટે ચાર વર્ષોય ચલિત સરેરાશની રીતથી વલણ મેળવો.

6

વર્ષ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
વેચાણ	40	43	50	44	48	52	57	60	62

અથવા

નીચે આપેલી માહિતી માટે યોગ્ય ગાળો લઈ ચલિત સરેરાશની રીતે વલણ અને અલ્પકાલિન વધઘટ શોધો.

વર્ષ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
નફો(રૂ.માં)	120	127	135	142	230	148	155	158	162	250	166	170	173

(c) વલણ મેળવવાની આલેખની રીત સમજાવો.

4

અથવા

નીચેની માહિતી માટે મોસમી વધઘટો મેળવો.

વર્ષ	મોસમ		
	S ₁	S ₂	S ₃
2003	10	12	15
2004	12	16	21
2005	15	18	24

3 (a) ધંધાકીય પૂર્વાનુમાનનું મહત્વ સમજાવો.

4

અથવા

ધંધાકીય પૂર્વાનુમાનની ચાર રીતો સમજાવો.

(b) નીચેની માહિતી માટે દ્વિઘાતી પરવલયનું અન્વાયોજન કરો અને વર્ષ 2015 માટે નફાનું પૂર્વાનુમાન મેળવો.

6

વર્ષ	2010	2011	2012	2013	2014
નફો (લાખ રૂ.માં)	20	23	28	35	44

અથવા

નીચેની માહિતી માટે દ્વિઘાતી પરવલયનું અન્વાયોજન કરો અને વર્ષ 2000 માટે ઉત્પાદનનું પૂર્વાનુમાન મેળવો.

વર્ષ	1995	1996	1997	1998	1999
ઉત્પાદન (હજારમાં)	12	6	10	14	8

(c) નીચેની માહિતી માટે સુરેખાનું અન્વાયોજન કરો.

4

વર્ષ	2000	2001	2002	2003	2004
નફો (હજારમાં)	40	43	49	53	57

અથવા

નીચેની માહિતી માટે સુરેખાનું અન્વાયોજન કરો.

વર્ષ	2003	2004	2005	2006	2007
વેચાણ	23	27	29	32	35

4 (a) સમજાવો : (1) બાળ મૃત્યુદર (2) પ્રમાણિત મૃત્યુદર
(3) સાદો જન્મદર (CBR) (4) કુલ પ્રજનન દર

4

અથવા

વસ્તી વિષયક આંકડાની ઉપયોગીતા જણાવો.

(b) નીચેની માહિતી માટે સાદા અને પ્રમાણિત મૃત્યુદર શોધો અને સરખાવો.

6

ઉંમર (વર્ષમાં)	શહેર-x		શહેર-y		પ્રમાણિત
	વસ્તી	મૃત્યુ સંખ્યા	વસ્તી	મૃત્યુ સંખ્યા	વસ્તી
0-5	7000	240	9000	250	8000
5-20	9000	170	12000	190	30000
20-35	12000	120	15000	130	38000
35-60	18000	210	25000	260	20000
60 થી વધુ	6000	330	8000	350	7000

અથવા

નીચેની માહિતી માટે સાદા અને પ્રમાણિત મૃત્યુદર શોધો અને સરખાવો. શહેર A ને પ્રમાણિત લો.

ઉંમર (વર્ષમાં)	શહેર-A		શહેર-B		શહેર-C	
	વસ્તી (હજારમાં)	મૃત્યુદર	વસ્તી (હજારમાં)	મૃત્યુ સંખ્યા	વસ્તી (હજારમાં)	મૃત્યુ સંખ્યા
0-5	22	24	10	280	10	255
5-25	50	6	62	325	28	132
25-60	115	12	116	1000	60	540
60 થી વધુ	18	60	12	850	10	280

(c) એક શહેરની કુલ વસ્તી 28 લાખ છે. તે શહેરમાં પુરૂષો અને સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ 4 : 3 છે. કુલ સ્ત્રીઓના 50% સ્ત્રીઓ પ્રજનન વયગાળામાં છે. જો તે શહેરનો સામાન્ય પ્રજનન દર 42 હોય તો તેનો સામાન્ય જન્મદર શોધો.

4

અથવા

નીચેની માહિતી ઉપરથી GFR, SFR અને TFR શોધો.

ઉંમર	14-18	19-23	24-28	29-33	34-38	39-43	44-48
સ્ત્રીઓની સંખ્યા (હજારમાં)	44	42	50	48	26	24	30
જન્મ સંખ્યા	1200	3700	8200	3500	2100	680	150

5 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

14

- (1) બે ચલ વચ્ચે ઘન તથા ઋણ સહસંબંધ હોય તેવા એક એક ઉદાહરણ આપો.
- (2) જો $r(x, y) = 0.62$ હોય તો $r(2x-3, y+2)$ ની કિંમત કેટલી થાય ?
- (3) વલણ શોધવાની ચલિત સરેરાશની રીત માટેની બે ધારણા જણાવો.
- (4) $y=42.84+3.95[2(x-1987.5)]+0.34 [2(x-1987.5)]^2$ એ દ્વિઘાતી પરવલયનું સમીકરણ હોય જ્યાં x વર્ષ દર્શાવે તો 1991 વર્ષનું પૂર્વાનુમાન કરો.
- (5) સુરેખાનું અન્વાયોજન કરવા માટેના પ્રામાણ્ય સમીકરણો જણાવો.
- (6) એક શહેરનો CBR = 37 છે. તેની વસ્તી 500000 છે. તો જન્મેલા બાળકોની સંખ્યા શોધો.
- (7) એક પ્રમાણિત શહેરનો સાદો મૃત્યુદર (CDR) 18.33 છે. આ શહેરનો પ્રમાણિત મૃત્યુદર (SDR) શોધો.

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOMS 104 ADV. BUSINESS MANAGEMENT (SALES MANAGEMENT)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- 1 (અ) બિન-શાબ્દિક માહિતી સંચારનાં સ્વરૂપો ચર્ચો. 6
- અથવા
- વેચાણકર્તા, વેચાણ અંગેની કઇ કઇ પરિસ્થિતિઓનો સામનો કરી શકે છે ?
- (બ) વેચાણ અંગેની વિવિધ વ્યૂહરચનાઓ ચર્ચો. 4
- અથવા
- સંઘર્ષ સંચાલન અને પતાવટ અંગેની આવડત, વેચક પાસે હોવી કેમ જરૂરી છે ?
- (ક) વેચાણ અને ખરિદી શૈલીઓની ચર્ચા કરો. 4
- અથવા
- વેચાણકર્તા પાસે શ્રવણ કુશળતા, શા માટે હોવી જોઈએ ?
- 2 (અ) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રનાં આયોજનલક્ષી તેમજ અમલીકરણલક્ષી કાર્યો સમજાવો. 6
- અથવા
- વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રની રચના અને કદને અસર કરતાં પરિબળો ચર્ચો.
- (બ) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રનાં વહિવટી કાર્યો ચર્ચો. 4
- અથવા
- હાઇબ્રિડ વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રની ચર્ચા કરો.
- (ક) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રોના પ્રશ્નો ચર્ચો. 4
- અથવા
- નોંધ લખો. : ગાહક આધારિત વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્ર
- 3 (અ) ભરતી અને પસંદગીનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરી, વેચાણકર્તાની પસંદગી, વૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયાપણો કરવી શા માટે જરૂરી છે તે ચર્ચો. 6

અથવા

વેચાણદળનાં કર્મચારીઓને પ્રાપ્ત કરવાના આંતરિક પ્રાપ્તિસ્થાનો ચર્ચો.

- (બ) “મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી લેવી, ઊમેદવારની શાખ ચકાસણી કરવી આ બાબતો, વેચાણ કર્મચારીને પસંદ કરતા પહેલા ખુબ જરૂરી છે.” ચર્ચા કરો.

4

અથવા

ભરતી અંગેનાં બાહ્ય પ્રાપ્તિસ્થાનો ચર્ચો.

- (ક) શું ભરતી માટેનું આયોજન કરવું જરૂરી છે ?

4

અથવા

મુલાકાતનાં પ્રકારો ચર્ચો.

- 4 (અ) વેચાણ અભિવૃદ્ધિનો અર્થ અને હેતુઓ સમજાવો.

6

અથવા

વેચાણ અભિવૃદ્ધિની વિવિધ વ્યુહરચનાઓ ચર્ચો.

- (બ) સેલ્સમેનલક્ષી, વેચાણ અભિવૃદ્ધિનાં સાધનો ચર્ચો

4

અથવા

વિક્રેતાલક્ષી વેચાણ અભિવૃદ્ધિનાં સાધનો ચર્ચો.

- (ક) વેચાણ અભિવૃદ્ધિનાં લાભો ચર્ચો

4

અથવા

વેચાણ અભિવૃદ્ધિની મર્યાદાઓ ચર્ચો.

- 5 નીચેનાં ખ્યાલો / પદો, એક પંક્તિમાં સમજાવો.

14

(1) વેચાણ સંચાલન	(2) માર્કેટિંગ	(3) વેચકનાં ગુણો
(4) ગ્રાહક કેન્દ્રીત વ્યૂહરચના	(5) સુસ્ત શૈલીથી ખરીદી	(6) કાર્યલાયકાત
(7) પ્રવૃત્તિ આધારિત વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્ર	(8) ભૌગોલિક વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્ર	(9) ઇજાકાલક્ષી પદ્ધતિ
(10) કસોટી	(11) મુલાકાત	(12) વેચાણકર્તા
(13) મફત સેંપલ આપવા	(14) ભેટયોજના	

B.Com. Sem.-I

Dec. 2016

BCOME104 ADV. BUSINESS MANAGEMENT (SALES MANAGEMENT)

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

1. (A) Discuss the various forms of Non-verbal communication. 6
OR
Which are the sales situations, faced by a salesperson.
- (B) Discuss the various sales strategies. 4
OR
Why should a sales person possess customer management & Resolution skills?
- (C) Discuss the selling & Buying skills. 4
OR
Why should a salesperson possess, Listening skills?
2. (A) Explain the planning oriented & Implementation oriented functions of a sales organization. 6
OR
Discuss the factors affecting the design & size of sales organization.
- (B) Discuss the administrative functions of sales organization. 4
OR
Discuss the Hybrid(type) sales organization.
- (C) Discuss the Issues / problems of sales organization. 4
OR
Write a note on : Customer based sales organization.
3. (A) Clearly mention the concept of recruitment & selection, discuss why should the selection process of a sales person be done in a scientific manner. 6
OR
Discuss the internal source of recruitment to recruit, employees from sales force / department.
- (B) "Before selecting a sales employee, it is necessary to conduct psychological test, assess the candidates past Record." Discuss. 4
OR
Discuss the external source of Recruitment.

(C) Is it necessary to do planning for recruitment ? 4

OR

Discuss the different types of Interview.

4. (A) Explain the meaning & objectives of sales promotion. 6

OR

Discuss the different strategies of sales promotion.

(B) Discuss the salesman oriented sales promotion tools.

OR

Discuss the Dealer or oriented sales promotion tools.

(C) Discuss the advantages of sales promotion.

OR

Discuss the limitation of sales promotion.

5. Explain the following terms / concept in one sentence. 14

1. Sales management.

2. Marketing

3. Sales person's quality

4. Customer centric strategy

5. Buying through laggard style.

6. Job qualification.

7. Activity based sales organisation

8. Geographical sales organisation

9. Incremental method

10. Test

11. Interview

12. Salesman

13. To provide free sample.

14. Gift schemes.

B.Com. Sem.-I

Seat No. : _____

Dec. 2016

BCOMSE105 FINANCIAL ACCOUNTING-I

Time : 3 Hours

[Max. Marks : 70]

- સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) સાદા કેલ્ક્યુલેટરનો ઉપયોગ કરી શકાશે.

- 1 (A) લવ, કુશ અને હિર અનુક્રમે 2:2:1 ના પ્રમાણમાં નફો - નુકશાન વહેંચતા એક પેઢીના ભાગીદારો હતા. તા. 31-03-2016 ના રોજ પેઢીનું વિસર્જન થયું. તે તારીખનું પાકું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે હતું.

07

મૂડી-દેવા	રૂ.	મિલકત લેણા	રૂ.
મૂડી ખાતા		જમીન મકાન	60000
લવ	48000	મશીનરી	30000
કુશ	30000	સ્ટોક	24000
હિર	24000	દેવાદારો	30000
નફાનુકશાન ખાતું	6000	રોકડ સિલક	12000
તારણવાળી બેંકલોન	30000	ઉપાડ	
લવની લોન	12000	લવ	6000
લેણદારો	18000	કુશ	6000
	168000		168000

વિસર્જન વખતે મિલકતોના નીચે પ્રમાણે ઉપજ્યા.

પ્રથમ હતો રૂ. 15000

બીજો હતો રૂ. 24000

ત્રીજો હતો રૂ. 45000

વિસર્જન ખર્ચ રૂ. 3000 થયો.

'મૂડી વધારાની પધ્ધતિ' પ્રમાણે રોકડની હતો હતો વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

- (B) "મહત્તમ નુકશાનની પધ્ધતિ" પર નોંધ લખો.

07

અથવા

તન, મન અને ધન અનુક્રમે 5 : 4 : 1 ના પ્રમાણમાં નફો - નુકશાન વહેંચી લેતા ભાગીદારો છે. તા. 31-03-2016 ના રોજ તેમણે પેઢીનું વિસર્જન કરવાનું નક્કી કર્યું.

14

તા. 31-03-2016 ના રોજનું પાકું સરવૈયું

મૂડી-દેવા	રૂ.	મિલકત લેણા	રૂ.
મૂડી :			
તન	200000	પરચુરણ મિલકતો	930000
મન	180000	રોકડ	100000
ધન	50000		
	4,30,000		

સામાન્ય અનામત	100000		
લેણદારો	150000		
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	100000		
તનની લોન	100000		
ધનની લોન	150000		
	1030000		1030000

મિલકતોના નીચે પ્રમાણે ઉપજ્યાં

તારીખ	હપ્તો	રૂ.	વિસર્જન ખર્ચ રૂ.
તા. 30-4-16	પ્રથમ હપ્તો	150000	[વિસર્જન ખર્ચ 10000]
તા. 31-5-16	બીજો હપ્તો	265000	[વિસર્જન ખર્ચ 15000]
તા. 30-6-16	ત્રીજો હપ્તો	50000	[વિસર્જન ખર્ચ શૂન્ય]

તા. 13 જૂન 2016 નના ચેજ પાકતી રૂ. 15000 ની લેણીદૂંડી બેંકમાં વટાવી હતી.

મૂડી વધારાની પધ્ધતિ મુજબ ચેકડની હપ્તે હપ્તે વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કર્યું.

2 જ્યાં લિ. ની અનુક માહિતી નીચે મુજબ છે :

ચાલુ ધંધો ખરીદ્યા તારીખ 01-01-2015

સ્થાપના તારીખ : 01-05-2015

ધંધો શરૂ કરવાના પ્રમાણપત્રની તારીખ : 01-06-2015

પ્રથમ વાર્ષિક હિસાબોની તારીખ : 31-12-2015

વેપારખાતું

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.	
શરૂઆતનો સ્ટોક	80000	વેચાણ		
ખરીદી	720000	તા. 30-4-15 સુધી	400000	
		મે 2015 નું	100000	
		જૂનથી ડિસે. 2015	700000	1200000
કાચો નફો	480000	આખરનો સ્ટોક		80000
	12,80,000			12,80,000

નફાનુકશાન ખાતું

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
પગાર	48000	કાચો નફો	480000
ઓફિસ ખર્ચ	36000	શેર ફેરબદલી ફી	4000
વેચાણ ખર્ચ	24000		
સેલ્સમેનને ભથ્થા	12000		
ઘાલખાધ	12000		
પ્રાથમિક ખર્ચ	24000		

ભાડુ	24000		
સંચાલકોને ફી	32000		
ઓડીટ ફી	8000		
ધસારો	12000		
ડિબેન્યર પર વ્યાજ	16000		
જાહેરાત ખર્ચ	24000		
ચોખ્ખો નફો	212000		
	484000		484000

ઉપરની વિગતો પરથી

(1) સમય પ્રમાણ અને વેચાણ પ્રમાણની ગણતરી દર્શાવો.

(2) સ્થાપના પહેલાનાં અને સ્થાપના પછીના સમયનું નફાનુકશાન ફાળવણી પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

2 (A) તા.01-01-2015 ના રોજથી સાગર બ્રધર્સનો ચાલુ ધંધો ખરીદી લેવા માટે તા.01-04-2015ના રોજ દરબાર લિ.ની સ્થાપના કરવામાં આવી. દરબાર લી. તેના ધંધાના હિસાબો 31-12-2015 ના રોજ તૈયાર કરે છે.

નીચે આપેલી માહિતી પરથી વેચાણ ગુણોત્તર શોધો :

(1) વેચાણ રૂ. 1,20,000 (જાન્યુઆરીથી ડિસેમ્બર 2015 સુધી)

(2) જાન્યુઆરીનું વેચાણ સરેરાશ વેચાણથી બમણું છે.

(3) ફેબ્રુઆરીનું વેચાણ સરેરાશ વેચાણ જેટલું છે.

(4) મે થી ઓગસ્ટનું વેચાણ સરેરાશ વેચાણના $\frac{1}{4}$ છે.

(5) ઓક્ટોબર અને નવેમ્બરનું વેચાણ સરેરાશ વેચાણથી ત્રણગણું છે.

(B) કંપનીની સ્થાપના પહેલાના નફાના ઉપયોગો જણાવો.

3 આકાશ લિમિટેડનું તા.31-03-2015ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

14

મૂડી દેવા	રૂ.	મિલકત - લેણા	રૂ.
30000 હકવીટી શેર દરેક		કાયમી મિલકતો	400000
રૂ.10 નો શેરદીઠ રૂ. 8 ભરપાઇ	2,40,000	રોકાણો	137500
25000 રીડી. પ્રેફરન્સ શેર,		બેંક સિલક	100000
14 % ના દરેક રૂ. 10 નો,		દેવાદારો સહિત અન્ય મિલકતો	112500
શેરદીઠ રૂ.9 ભરપાઇ	225000		
જામીનગીરી પ્રિમિયમ	15000		
સામાન્ય અનામત	112500		
નફા નુકશાન ખાતું	70000		
લેણદારો.	87500		
	750000		750000

કંપનીધારાની જરૂરી જોગવાઈઓનું પાલન કર્યા બાદ સીડીમેલલ પ્રેફરન્સ શેર 10% ના પ્રિમીયમે પરત કરવાના છે. ધંધામાં બેંક સિલક રૂ. 75000 રાખવાની છે. બધા જ રોકાણો રૂ.125000 માં વેચી દેવામાં આવ્યા. કંપનીએ જરૂરી સંખ્યામાં દરેક રૂ. 100 ની મૂળ કિંમતના નવા 15 % ના પ્રેફરન્સ શેર બહાર પાડવાનું નક્કી કર્યું. સીડીમેલલ પ્રેફરન્સ શેરધારકોને પૂર્ણ ચૂકવણું થઈ ગયેલ છે.

સીડીમેલલ પ્રેફરન્સ શેર પરત કરતા ઉદ્ભવતા અનામતનો ઉપયોગ ઇકવીટી શેર પૂરા ભરપાઈ કરવા તેમજ 3 ઇકવીટી શેર દીઠ 1 બોનસ શેર આપવા માટે કરવાનો છે.

ઉપરોક્ત બાબત અંગે કંપનીના ચોપડે આમનોંધ લખો. અને પ્રેફરન્સ શેર પરત કર્યા પછીનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

(A) બોનસ શેર એટલે શું ? બોનસ શેરના પ્રાપ્તિસ્થાનો જણાવો.

(B) નીચેના વ્યવહારોની કંપનીના ચોપડે આમનોંધ લખો.

- (1) એક કંપનીની સત્તાવાર શેરમૂડી રૂ.100 નો એક એવા 800000 શેરમાં વહેંચાયેલી હતી તેમાં વધારે કરી તે રૂ. 16,00,00,000 ની કરે છે.
- (2) એક કંપનીની શેરમૂડી રૂ. 100 નો એક એવા 4000 પુરા ભરપાઈ ઇકવીટી શેરમાં વહેંચાયેલી હતી. કંપનીએ તેના ઇકવીટી શેરનું રૂ. 10 નો એક એવા 8 ઇકવીટી શેર અને રૂ.10નો એક એવા 2 પ્રેફરન્સ શેરમાં વિભાગીકરણ કરવાનું નક્કી કર્યું.
- (3) કંપનીએ 5000 ઇકવીટી શેર રૂ. 100 નો એક એવાનું ઇકવીટી સ્ટોકમાં રૂપાંતર કરવાનું નક્કી કર્યું.
- દરેક શેર રૂ. 110 ના ભાવે.
- દરેક શેર રૂ. 90 ના ભાવે.

4 જનતા લિમિટેડનું તા.31-03-2015ના રોજનું કાર્ય સરવૈયું નીચે મુજબ હતું.

14

વિગત	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
શરૂઆતનો સ્ટોક	210000	-
ખરીદી અને વેચાણ	2790000	4800000
માલ પરત	120000	90000
જમીન અને મકાન	1200000	-
પ્લાન્ટ અને મશીનરી	900000	-
દેવાદારો અને લેણદારો	600000	300000
જકાત	270000	-
વેચાણ વિતરણ ખર્ચા	60000	-
જાવક માલ ગાડાભાડું	24000	-
મજૂરી	1020000	-
વહિવટી ખર્ચા	255000	-
વાહનો	180000	-
ટેલીફોન રિપોઝીટ	30000	-
સંચાલકોની ફી	30000	-
સંચાલકોની લોન	-	60000
રિબેન્ચરનું વ્યાજ	18000	-

રોકાણોનું વ્યાજ	-	24000
સ્ટાફ પેન્શન ફંડ	-	24000
રોકાણો	450000	-
રિબેન્ચર વટાવ	120000	-
હૂંડીઓ	60000	30000
ફિક્સ ડિપોઝીટ	-	72000
સામાન્ય અનામત	-	210000
શેરજપ્તી ખાતું	-	30000
રોકડ અને બેંક સિલક	75000	-
નફા - નુકશાન ખાતું (1-4-2014)	-	90000
છૂટા ઓજારો	18000	-
ઇકવીટી શેરમૂડી	-	1800000
12 % પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	-	450000
10 % ના રીડીમેબલ પ્રેફરન્સ શેર	-	450000
	8430000	843000

વધારાની માહિતી :

- (1) આખરના સ્ટોકની કિંમત રૂ. 420000 આંકવામાં આવી છે.
 - (2) જમીન - મકાન પર 5 % પ્લાન્ટ અને મશીનરી પર 10 % અને વાહનો પર 20 % ઘસારો ગણો.
 - (3) રોકાણો પર મળવાનું બાકી વ્યાજ રૂ. 21000 છે.
 - (4) દેવાદારો પર 5 % ઘાલખાધ અનામતની જોગવાઈ કરવાની છે.
 - (5) સામાન્ય અનામત ખાતે રૂ. 60000 લઈ જવાના છે.
 - (6) સંચાલકોએ ઇકવીટી શેરમૂડી પર 10 % ડિવિડન્ડની ભલામણ કરી છે.
- 2013 ના કંપનીધારા અનુસાર અથવા 1956 ના કંપનીધારા અનુસાર વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

અથવા

- (A) પાકા સરવૈયામાં દર્શાવાતી “શેરમૂડી” નું વર્ગીકરણ દર્શાવો.
- (B) ‘સંશ્લિષ્ટ દેવા’ તથા ‘રોકાણો’ ના શિર્ષક હેઠળ બતાવવાની વિગતો જણાવો.

5 નીચે આપેલ દરેક હેતુલક્ષી પ્રશ્નના એક કરતા વધારે જવાબો આપેલા છે જેમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરી જરૂરી ગણતરી કરો અને ખુલાસા સાથે લખો.

14

- (1) જય, અજય અને સંજય અનુક્રમે 3 : 2 : 1 ના પ્રમાણમાં નફો નુકશાન વહેંચી લેતા ભાગીદારો હતા. તેમની મૂડી અનુક્રમે રૂ. 90000, 100000 અને 80000 હતી. પેઢીનું વિસર્જન કરવામાં આવ્યું. બધા જ દેવા ચુકવ્યા પછી મિલકતના વેચાણમાંથી રૂ. 90000 ઉપજે તો તેમાંથી અજય અને સંજયને કેટલી રકમ મળશે ?
 - (a) રૂ. 40000 અને રૂ. 50000
 - (b) રૂ. 45000 અને રૂ. 45000
 - (c) રૂ. 50000 અને રૂ. 40000
 - (d) રૂ. 60000 અને રૂ. 30000

(2) આશા, વર્ષા અને આરતી અનુક્રમે 3:2:1 ના પ્રમાણમાં નફો નુકશાન વહેંચે છે. તેઓની મૂડી અનુક્રમે 81000, 45000 અને 27000 રૂ. છે. મિલકતોના વેચાણનો હપ્તો રૂ. 45000 ઉપજ્યો. આ હપ્તાની વહેંચણી મૂડી વધારાની પદ્ધતિએ કરતા છેવટે મૂડીતૂટ કેટલી આવે ?

- (a) 9000, 6000, 3000
(b) 18000, 12000, 6000
(c) 12000, 9000, 4500
(d) 54000, 36000, 18000

(3) નીચેની વિગતો પરથી કંપનીની નોંધણી પહેલા અને નોંધણી પછીના વેચાણનું પ્રમાણ નક્કી કરો :

ધંધાની ખરીદ તા. 01-07-2015
નોંધણી તારીખ 01-10-2015
વર્ષ પુરુ થવાની તા. 31-03-2016

પ્રથમ ત્રણ માસનું સરેરાશ વેચાણ બાકીના મહિનાના સરેરાશ વેચાણ કરતા અડધું છે.

- (A) 1 : 4 (B) 1 : 3 (C) 1 : 2 (D) 1 : 1

(4) નરેન્દ્ર બ્રધર્સનો ધંધો તા.1-3-15 થી ખરીદી લેવા ગોટ્ટુ લિ.ની સ્થાપના તા.1-7-2015ના રોજ કરવામાં આવી. કંપનીના પ્રથમ હિસાબો તા.31-12-2015ના રોજ તૈયાર કરવામાં આવ્યા. ત્યાં સુધીનું કુલ વેચાણ રૂ. 210000 હતું. બધા મહિનામાં વેચાણનું પ્રમાણ સમાન છે. નોંધણી પછીના સમયનું વેચાણ કેટલું હશે ?

- (A) રૂ. 180000 (B) રૂ. 126000 (C) રૂ. 252000 (D) રૂ. 30000

(5) પ્રિન્સ લિમીટેડે રૂ. 100000 ની કિંમતના રીડીમેલલ પ્રેફરન્સ શેર પરત કરવા માટે રૂ. 10 નો એક એવા 3000 ઇક્વિટી શેર 10 % પ્રિમિયમ બહાર પાડ્યા. મૂડી પરત અનામત ખાતે લઈ જવાની રકમ

- (A) રૂ. 70000
(B) રૂ. 67000
(C) રૂ. 73000
(D) ઉપરમાંથી કોઈપણ નહિ.

(6) 'પેટ-ટ' એ કંપની માટે.

- (A) અવાસ્તવિક મિલકત છે.
(B) ચાલુ મિલકત છે.
(C) અદ્રશ્ય મિલકત છે.
(D) કાયમી મિલકત છે.

(7) વિગત ઉધાર રૂ. જમા રૂ.
10 % ના ડિબે.નું ખાતું - 100000
ડિબેન્ચર્સ વ્યાજનું ખાતું 4000

નફાનુકશાન ખાતામાં વ્યાજની કઈ રકમ દર્શાવાશે ?

- (A) રૂ. 4000 (B) રૂ. 1000 (C) રૂ. 10000 (D) 6000